

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 2024
(OR. en)

2022/0066(COD)

PE-CONS 33/24

JAI 278
FREMP 84
COHOM 24
COPEN 77
EDUC 44
MIGR 69
SOC 109
ANTIDISCRIM 21
GENDER 23
JEUN 33
DROIPEN 31
CODEC 497

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2024/...
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2 και το άρθρο 83 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία²,

¹ ΕΕ C 443 της 22.11.2022, σ. 93.

² Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Απριλίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να παράσχει ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας σε ολόκληρη την Ένωση. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενίσχυση και τη θέσπιση μέτρων σχετικά με τον ορισμό των σχετικών ποινικών αδικημάτων και ποινών, την προστασία των θυμάτων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την υποστήριξη των θυμάτων, την ενισχυμένη συλλογή δεδομένων, την πρόληψη, τον συντονισμό και τη συνεργασία.
- (2) Η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών και η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης και θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται, αντίστοιχα, στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»). Η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία θέτουν σε κίνδυνο αυτές ακριβώς τις αρχές, υπονομεύοντας τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών στην ισότητα σε όλους τους τομείς της ζωής και εμποδίζοντας τη συμμετοχή τους στην κοινωνία και στον επαγγελματικό στίβο επί ίσοις όροις.
- (3) Η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία συνιστούν παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και στην ακεραιότητα του προσώπου, η απαγόρευση των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης, το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα στην απαγόρευση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων λόγω φύλου, και τα δικαιώματα του παιδιού, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

- (4) Η παρούσα οδηγία υποστηρίζει τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση και την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, ιδίως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και, κατά περίπτωση, τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας και τη Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με την εξάλειψη της βίας και της παρενόχλησης στον χώρο της εργασίας η οποία υπεγράφη στις 21 Ιουνίου 2019 στη Γενεύη.

- (5) Υπό το πρίσμα των ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται μ' αυτά τα αδικήματα βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ολοκληρωμένο σύνολο κανόνων, το οποίο θα αντιμετωπίζει το επίμονο πρόβλημα της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας με στοχευμένο τρόπο και θα καλύπτει τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων αυτής της βίας. Οι υφιστάμενες διατάξεις σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο έχουν αποδειχθεί ανεπαρκείς για την αποτελεσματική καταπολέμηση και πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας. Ειδικότερα, ενώ οι οδηγίες 2011/36/ΕΕ³ και 2011/93/ΕΕ⁴ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες μορφές της βίας αυτής, και η οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵, που καθορίζει το γενικό πλαίσιο για τα θύματα της εγκληματικότητας, παρέχουν ορισμένες διασφαλίσεις για τα θύματα, δηλαδή, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τα θύματα βίας κατά γυναικών και εξ οικείων βίας, δεν αντιμετωπίζουν τις ειδικές ανάγκες τους.

³ Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1).

⁴ Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1).

⁵ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

- (6) Η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία μπορούν να επιδεινωθούν όταν διασταυρώνονται με διακρίσεις λόγω φύλου σε συνδυασμό με οποιονδήποτε άλλο λόγο ή λόγους διάκρισης όπως προβλέπονται στο άρθρο 21 του Χάρτη, δηλαδή η φυλή, το χρώμα, η εθνοτική καταγωγή ή κοινωνική προέλευση, τα γενετικά χαρακτηριστικά, η γλώσσα, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, τα πολιτικά ή άλλα φρονήματα, η ιδιότητα μέλους εθνικής μειονότητας, η περιουσιακή κατάσταση, η γέννηση, η αναπηρία, η ηλικία ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός («διατομεακές διακρίσεις»). Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα θύματα που πλήττονται από τέτοιες διατομεακές διακρίσεις, θεσπίζοντας ειδικά μέτρα. Τα άτομα που πλήττονται από διατομεακές διακρίσεις διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να υποστούν έμφυλη βία. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτό το αυξημένο επίπεδο κινδύνου κατά την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, ιδίως όσον αφορά την ατομική αξιολόγηση για τον εντοπισμό των αναγκών προστασίας των θυμάτων, την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης στα θύματα και την κατάρτιση και ενημέρωση των επαγγελματιών που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με τα θύματα.
- (7) Τα θύματα διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο εκφοβισμού, αντιποίνων και δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στους κινδύνους αυτούς και στην ανάγκη προστασίας της αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας των θυμάτων αυτών. Η προηγούμενη γνωριμία ή σχέση με τον δράστη αποτελεί παράγοντα που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση του κινδύνου αντιποίνων.
- (8) Τα θύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκούν τα δικαιώματά τους πριν, κατά τη διάρκεια και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά την ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τις ανάγκες τους και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.

- (9) Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας που αφορούν τα δικαιώματα των θυμάτων θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα θύματα αξιόποινης συμπεριφοράς που συνιστά βία κατά των γυναικών ή εξ οικείων βία, όπως αυτή ποινικοποιείται βάσει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται τα ποινικά αδικήματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, δηλαδή ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, ο καταναγκαστικός γάμος, η μη συναινετική κοινοχρησία υλικού προσωπικής φύσης ή παραπονημένου υλικού, η παρενοχλητική κυβερνοπαρακολούθηση, η κυβερνοπαρενόχληση, η κυβερνοεπιδειξιμανία (αποστολή άσεμνων φωτογραφιών χωρίς τη συγκατάθεση λήψης) και η κυβερνοϋποκίνηση βίας ή μίσους, και η αξιόποινη συμπεριφορά που καλύπτεται από άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης, ιδίως τις οδηγίες 2011/36/ΕΕ και 2011/93/ΕΕ. Τέλος, ορισμένα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο εμπίπτουν στον ορισμό της βίας κατά των γυναικών. Αυτά περιλαμβάνουν εγκλήματα όπως η γυναικοκτονία, ο βιασμός, η σεξουαλική παρενόχληση, η σεξουαλική κακοποίηση, η παρενοχλητική παρακολούθηση, οι πρόωροι γάμοι, η καταναγκαστική άμβλωση, η καταναγκαστική στειρώση και διάφορες μορφές κυβερνοβίας, όπως η σεξουαλική παρενόχληση στο διαδίκτυο και ο κυβερνοεκφοβισμός. Η εξ οικείων βία αποτελεί μορφή βίας η οποία ενδέχεται να ποινικοποιείται αυτοτελώς στο εθνικό δίκαιο ή να καλύπτεται από ποινικά αδικήματα που διαπράττονται εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, ανεξάρτητα από το αν συγκατοικούσαν ή όχι. Τα επιμέρους κράτη μέλη μπορούν να ερμηνεύσουν ευρύτερα τι συνιστά βία κατά των γυναικών βάσει του εθνικού ποινικού δικαίου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η παρούσα οδηγία δεν καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της εγκληματικής συμπεριφοράς που συνιστά βία κατά των γυναικών.

- (10) Η βία κατά των γυναικών αποτελεί επίμονη εκδήλωση διαρθρωτικών διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, οι οποίες απορρέουν από ιστορικά άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Πρόκειται για μια μορφή έμφυλης βίας, η οποία ασκείται κυρίως από άνδρες σε γυναίκες και κορίτσια. Έχει τις ρίζες της σε κοινωνικά κατασκευασμένους ρόλους, συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες που μια δεδομένη κοινωνία θεωρεί κατάλληλα για τους άνδρες και τις γυναίκες. Κατά συνέπεια, η διάσταση του φύλου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (11) Η εξ οικείων βία αποτελεί σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο συχνά παραμένει κρυφό. Μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρά ψυχολογικά και σωματικά τραύματα με σοβαρές συνέπειες για την προσωπική και επαγγελματική ζωή του θύματος, διότι ο δράστης είναι συνήθως ένα πρόσωπο γνωστό στο θύμα και το οποίο το θύμα θα μπορούσε να εμπιστευθεί. Η βία αυτή μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, μεταξύ άλλων σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική και οικονομική και μπορεί να σημειωθεί σε ποικίλες σχέσεις. Η εξ οικείων βία συχνά περιλαμβάνει και τον καταναγκαστικό έλεγχο και μπορεί να ασκηθεί ανεξάρτητα από το αν ο δράστης συζεί ή έχει συζήσει με το θύμα στο παρελθόν.

- (12) Τα μέτρα στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας σχεδιάστηκαν για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αναγκών των γυναικών και των κοριτσιών, δεδομένου ότι, όπως επιβεβαιώνουν στοιχεία και έρευνες, πλήττονται δυσανάλογα από τις μορφές βίας που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, δηλαδή τη βία κατά των γυναικών και την εξ οικείων βία. Ωστόσο, άλλα πρόσωπα πέφτουν επίσης θύματα αυτών των μορφών βίας και θα πρέπει επομένως και αυτά να επωφελούνται από τα ίδια μέτρα που προβλέπονται για τα θύματα στην παρούσα οδηγία. Ως εκ τούτου, ο όρος «θύμα» θα πρέπει να αναφέρεται σε όλα τα πρόσωπα, ανεξαρτήτως του φύλου τους και, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην παρούσα οδηγία, όλα τα θύματα θα πρέπει να επωφελούνται από τα δικαιώματα που σχετίζονται με την προστασία των θυμάτων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την υποστήριξη των θυμάτων και τα προληπτικά μέτρα.
- (13) Λόγω της ευάλωτης θέσης τους, όταν τα παιδιά καθίστανται μάρτυρες εξ οικείων βίας, αυτό μπορεί να αποβεί καταστροφικό για αυτά. Τα παιδιά που καθίστανται μάρτυρες εξ οικείων βίας εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας υφίστανται συνήθως άμεση ψυχολογική και συναισθηματική βλάβη που επηρεάζει την ανάπτυξή τους και διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο σωματικών και ψυχικών ασθενειών, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Η αναγνώριση ότι τα παιδιά που έχουν υποστεί βλάβη, η οποία προκλήθηκε άμεσα όταν κατέστησαν μάρτυρες εξ οικείων βίας, είναι και τα ίδια θύματα αποτελεί σημαντικό βήμα για την προστασία των παιδιών που υποφέρουν λόγω της εξ οικείων βίας.
- (14) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «αρμόδιες αρχές» θα πρέπει να νοούνται η αρχή ή οι αρχές που ορίζονται βάσει του εθνικού δικαίου ως αρμόδιες για την εκτέλεση καθήκοντος όπως προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να καθορίσει ποιες αρχές θα είναι αρμόδιες για τα εν λόγω καθήκοντα.

- (15) Σύμφωνα με το άρθρο 288 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Ωστόσο, δεδομένης της ιδιαίτερης φύσης του αδικήματος του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων και της ανάγκης να διασφαλιστεί η προστασία των θυμάτων που υφίστανται συγκεκριμένη ζημία ως αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής, το αδίκημα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ειδικά στο ποινικό δίκαιο των κρατών μελών. Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων αποτελεί καταχρηστική πρακτική εκμετάλλευσης που αφορά τα σεξουαλικά όργανα γυναίκας ή κοριτσιού και πραγματοποιείται με σκοπό τη διατήρηση και την επιβεβαίωση της κυριαρχίας επί των γυναικών και των κοριτσιών και την άσκηση κοινωνικού ελέγχου στη σεξουαλικότητα των γυναικών και των κοριτσιών. Ενίοτε πραγματοποιείται στο πλαίσιο γάμων ανηλίκων ή καταναγκαστικών γάμων ή εξ οικείων βίας. Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων μπορεί να συμβεί ως παραδοσιακή πρακτική την οποία ορισμένες κοινότητες εφαρμόζουν στα μέλη τους. Θα πρέπει να καλύπτει τις πρακτικές ακρωτηριασμού που εφαρμόζονται για μη ιατρικούς λόγους, οι οποίες προκαλούν ανεπανόρθωτη και δια βίου ζημία στα θύματα. Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων προκαλεί ψυχολογικές και κοινωνικές ζημιές, οι οποίες επηρεάζουν σοβαρά την ποιότητα ζωής του θύματος. Ο όρος «εκτομή» θα πρέπει να αναφέρεται στη μερική ή ολική αφαίρεση της κλειτορίδας και των μεγάλων χειλέων του αιδοίου. Ο όρος «αγκτηριασμός» θα πρέπει να αναφέρεται στη μερική ραφή των μεγάλων χειλέων του αιδοίου με σκοπό το στένεμα του κολπικού ανοίγματος. Ο όρος «διενέργεια οποιουδήποτε άλλου ακρωτηριασμού» θα πρέπει να αναφέρεται σε όλες τις άλλες σωματικές αλλοιώσεις των γυναικείων γεννητικών οργάνων.

- (16) Ο καταναγκαστικός γάμος είναι μια μορφή βίας που συνεπάγεται σοβαρές παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ειδικότερα των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών στη σωματική ακεραιότητα, την ελευθερία, την αυτονομία, τη σωματική και ψυχική υγεία, τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, την εκπαίδευση και την ιδιωτική ζωή. Η φτώχεια, η ανεργία, τα έθιμα ή ακόμη και οι συγκρούσεις είναι όλοι παράγοντες που ευνοούν τη σύναψη καταναγκαστικού γάμου. Η σωματική και σεξουαλική βία και οι απειλές για άσκηση βίας χρησιμοποιούνται συχνά για να αναγκάσουν μια γυναίκα ή ένα κορίτσι να παντρευτεί. Συχνά, το φαινόμενο του καταναγκαστικού γάμου συνοδεύεται από διάφορες μορφές ψυχολογικής και σωματικής βίας και εκμετάλλευσης, όπως η γενετήσια εκμετάλλευση. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο όλα τα κράτη μέλη να ποινικοποιήσουν τον καταναγκαστικό γάμο και να επιβάλουν στους παραβάτες κατάλληλες ποινές. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους ορισμούς του γάμου που προβλέπονται στο εθνικό ή διεθνές δίκαιο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να προβλέψουν προθεσμία παραγραφής που θα επιτρέπει την ποινική έρευνα, τη δίωξη, τη δίκη και τη δικαστική απόφαση για καταναγκαστικό γάμο. Δεδομένου ότι τα θύματα καταναγκαστικού γάμου είναι συχνά ανήλικοι, οι προθεσμίες παραγραφής θα πρέπει να ισχύουν για χρονικό διάστημα επαρκές και ανάλογο προς τη σοβαρότητα του επίμαχου αδικήματος, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική κίνηση της διαδικασίας αφότου το θύμα φτάσει στην ηλικία των 18 ετών.

- (17) Είναι αναγκαίο να προβλεφθούν εναρμονισμένοι ορισμοί των αδικημάτων και των ποινών όσον αφορά ορισμένες μορφές κυβερνοβίας, όπου η βία συνδέεται άρρηκτα με τη χρήση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών («ΤΠΕ»), και όπου οι εν λόγω τεχνολογίες χρησιμοποιούνται για να εντείνουν σε σημαντικό βαθμό τη σοβαρότητα των επιβλαβών επιπτώσεων του αδικήματος, μεταβάλλοντας έτσι τα χαρακτηριστικά του αδικήματος. Η κυβερνοβία στοχεύει και επηρεάζει ιδίως τις πολιτικούς, τις δημοσιογράφους και τις υπερασπίστριες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι «υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» είναι τα πρόσωπα, οι ομάδες ή οργανώσεις που προάγουν και προστατεύουν τα οικουμενικά αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η κυβερνοβία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη φίμωση των γυναικών και την παρεμπόδιση της συμμετοχής τους στην κοινωνία επί ίσοις όροις με τους άνδρες. Η κυβερνοβία επηρεάζει επίσης δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, όπως τα σχολεία και τα πανεπιστήμια, με αρνητικές συνέπειες για την περαιτέρω εκπαίδευσή τους και την ψυχική τους υγεία, προκαλεί κοινωνικό αποκλεισμό, άγχος και κίνητρο για την πρόκληση αυτοτραυματισμών και μπορεί, σε ακραίες περιπτώσεις, να οδηγήσει σε αυτοκτονία.

- (18) Η χρήση ΤΠΕ ενέχει τον κίνδυνο εύκολης, ταχείας και ευρείας έντασης ορισμένων μορφών κυβερνοβίας, και τον ξεκάθαρο κίνδυνο να προκαλείται ή να εντείνεται η σοβαρή και μακροχρόνια βλάβη του θύματος. Η δυνατότητα της έντασης αυτής, η οποία αποτελεί προαπαιτούμενο για τη διάπραξη διαφόρων αδικημάτων κυβερνοβίας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στο στοιχείο του να καθίσταται ορισμένο υλικό «προσβάσιμο στο κοινό», μέσω ΤΠΕ. Οι όροι «προσβάσιμο στο κοινό» και «δημόσια προσβάσιμο» θα πρέπει να νοείται ότι αναφέρονται σε δυνητική προσέγγιση αριθμού προσώπων. Αυτοί οι όροι θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται λαμβανομένων υπόψη των σχετικών περιστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται για να καταστεί το εν λόγω υλικό προσβάσιμο. Επιπλέον, προκειμένου να καθοριστούν ελάχιστοι μόνο κανόνες για τις σοβαρότερες μορφές κυβερνοβίας, τα σχετικά αδικήματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία περιορίζονται σε συμπεριφορές που ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη ή σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο θύμα, ή σε συμπεριφορές που ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρό φόβο στο θύμα για τη δική του ή δική της ασφάλεια ή για την ασφάλεια των εξαρτώμενων προσώπων. Σε κάθε περίπτωση, κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον η συμπεριφορά ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, με την επιφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης. Η πιθανότητα πρόκλησης σοβαρής βλάβης μπορεί να συναχθεί από αντικειμενικές πραγματικές περιστάσεις. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ένα ελάχιστο νομικό πλαίσιο εν προκειμένω και τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίζουν ή να διατηρούν αυστηρότερους ποινικούς κανόνες.

- (19) Ιδίως λόγω της τάσης της για εύκολη, ταχεία και ευρεία διανομή και τέλεση, καθώς και του προσωπικού χαρακτήρα της, η παροχή πρόσβασης στο κοινό σε εικόνες, βίντεο ή παρόμοιο υλικό που απεικονίζει άσεμνες σεξουαλικές δραστηριότητες ή τα απόκρυφα μέρη ενός προσώπου, μέσω ΤΠΕ, χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω προσώπου, μπορεί να είναι πολύ επιβλαβής για τα θύματα. Το σχετικό αδίκημα που ορίζεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει όλα τα είδη τέτοιου υλικού, όπως εικόνες, φωτογραφίες και βίντεο, συμπεριλαμβανομένων εικόνων με σεξουαλικό χαρακτήρα και αρχείων ήχου και εικόνας. Θα πρέπει να καλύπτει καταστάσεις στις οποίες η παροχή πρόσβασης στο υλικό για το κοινό μέσω ΤΠΕ, πραγματοποιείται χωρίς τη συναίνεση του θύματος, ανεξάρτητα από το αν το θύμα συναίνεσε στην παραγωγή του υλικού ή ενδεχομένως να το διαβίβασε σε συγκεκριμένο πρόσωπο. Το αδίκημα θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τη μη συναινετική παραγωγή, παραποίηση ή αλλοίωση, για παράδειγμα μέσω επεξεργασίας εικόνας, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας μέσω τεχνητής νοημοσύνης, υλικού που δίνει την εντύπωση ότι ένα πρόσωπο επιδίδεται σε σεξουαλικές δραστηριότητες, εφόσον το υλικό καθίσταται στη συνέχεια προσβάσιμο στο κοινό, μέσω ΤΠΕ, χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω προσώπου. Η εν λόγω παραγωγή, παραποίηση ή αλλοίωση θα πρέπει να περιλαμβάνει την κατασκευή «βαθυπαραποιήσεων» (deepfakes), όταν το υλικό μοιάζει αισθητά με υπαρκτό πρόσωπο ή υπαρκτά αντικείμενα, τόπους ή άλλες οντότητες ή γεγονότα, απεικονίζει σεξουαλικές δραστηριότητες άλλου προσώπου, και θα φαινόταν ψευδώς σε άλλα πρόσωπα ως γνήσιο ή αληθινό. Με σκοπό την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων από τέτοιες συμπεριφορές, θα πρέπει επίσης να καλύπτονται οι απειλές πραγματοποίησης τέτοιων πράξεων.

- (20) Η διάδοση εικόνων, βίντεο ή άλλου υλικού που απεικονίζει δραστηριότητες άσεμνου σεξουαλικού χαρακτήρα ή τα απόκρυφα μέρη ενός προσώπου χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω προσώπου, μέσω ΤΠΕ, δεν θα πρέπει να ποινικοποιείται, όταν η εν λόγω μη ποινικοποίηση είναι αναγκαία για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύονται από τον Χάρτη, ιδίως της ελευθερίας έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών σε μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία, καθώς και της ελευθερίας των τεχνών και των επιστημών, συμπεριλαμβανομένης της ακαδημαϊκής ελευθερίας. Επιπλέον, το αδίκημα δεν θα πρέπει να καλύπτει τον χειρισμό υλικού από τις δημόσιες αρχές, ιδίως για τη διεξαγωγή ποινικών διαδικασιών ή για την πρόληψη, την ανίχνευση ή τη διερεύνηση εγκλημάτων, και τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να απαλλάσσουν ένα πρόσωπο από την ευθύνη υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, για παράδειγμα όταν τηλεφωνικές ή διαδικτυακές ανοικτές γραμμές βοήθειας χειρίζονται υλικό προκειμένου να καταγγελθεί αδίκημα στις αρχές.

- (21) Η παρενοχλητική κυβερνοπαρακολούθηση είναι σύγχρονη μορφή βίας που συχνά διαπράττεται κατά μελών της οικογένειας ή προσώπων που ζουν στο ίδιο νοικοκυριό με τον δράστη, αλλά διαπράττεται και από πρώην συντρόφους ή γνωστούς. Συνήθως, ο δράστης προβαίνει σε κατάχρηση της τεχνολογίας για να εντείνει τη συμπεριφορά καταναγκασμού και ελέγχου, τη χειραγώγηση και την παρακολούθηση, αυξάνοντας έτσι τον φόβο, το άγχος και τη σταδιακή απομόνωση του θύματος από φίλους, συγγενείς και συναδέλφους. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεσπιστούν ελάχιστοι κανόνες για την παρενοχλητική κυβερνοπαρακολούθηση. Το αδίκημα της παρενοχλητικής κυβερνοπαρακολούθησης θα πρέπει να καλύπτει την επανειλημμένη ή συνεχή παρακολούθηση του θύματος μέσω ΤΠΕ χωρίς τη συναίνεσή του ή νόμιμη άδεια. Η παρακολούθηση αυτή θα μπορούσε να καταστεί δυνατή με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του θύματος, όπως μέσω κλοπής ταυτότητας, κλοπής κωδικών πρόσβασης, παραβίασης των συσκευών του θύματος με συγκαλυμμένη εφαρμογή λογισμικού πληκτρολογήσεων με σκοπό την πρόσβαση στους ιδιωτικούς χώρους του θύματος, μέσω της εγκατάστασης εφαρμογών γεωγραφικού εντοπισμού, συμπεριλαμβανομένου λογισμικού παρενοχλητικής παρακολούθησης, ή μέσω κλοπής των συσκευών του θύματος. Επιπλέον, το αδίκημα της παρενοχλητικής κυβερνοπαρακολούθησης θα πρέπει να καλύπτει την παρακολούθηση των θυμάτων, χωρίς τη συναίνεση ή την άδεια του θύματος, μέσω τεχνολογικών συσκευών που συνδέονται μέσω του διαδικτύου των πραγμάτων, όπως οι έξυπνες οικιακές συσκευές. Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις η παρακολούθηση μπορεί να πραγματοποιείται για νόμιμους λόγους, για παράδειγμα όταν γονείς παρακολουθούν τις κινήσεις και τη διαδικτυακή δραστηριότητα των παιδιών τους ή όταν συγγενείς παρακολουθούν την υγεία ασθενών, ηλικιωμένων ή ευάλωτων ατόμων ή ατόμων με αναπηρία ή όταν πρόκειται για παρακολούθηση των μέσων ενημέρωσης και πληροφορίες ανοικτής πηγής.

- (22) Η ποινική ευθύνη θα πρέπει να περιορίζεται σε καταστάσεις στις οποίες η παρακολούθηση ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στο θύμα. Κατά την αξιολόγηση του αν μία πράξη είναι πιθανό να προκαλέσει σοβαρή βλάβη, θα πρέπει να δίδεται έμφαση στο κατά πόσον η πράξη θα προκαλούσε συνήθως βλάβη στα θύματα.
- (23) Στον ορισμό του αδικήματος της παρενοχλητικής κυβερνοπαρακολούθησης, η έννοια της «αχνηλάτησης» θα πρέπει να αναφέρεται στον εντοπισμό της θέσης ενός προσώπου και στην παρακολούθηση των κινήσεων του προσώπου. Η έννοια της «παρακολούθησης» θα πρέπει να αναφέρεται στην επιτήρηση ενός προσώπου γενικότερα, συμπεριλαμβανομένης της παρατήρησης των δραστηριοτήτων του προσώπου. Στο πλαίσιο της παρενοχλητικής κυβερνοπαρακολούθησης, και οι δύο ενέργειες αποσκοπούν τελικά στον έλεγχο ενός προσώπου.

- (24) Θα πρέπει να θεσπιστούν ελάχιστοι κανόνες σχετικά με το αδίκημα της κυβερνοπαρενόχλησης, προκειμένου να καλυφθούν οι σοβαρότερες μορφές της κυβερνοπαρενόχλησης. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την κατ' επανάληψη ή συνεχή συμμετοχή σε απειλητική συμπεριφορά που στρέφεται κατά προσώπου, τουλάχιστον όταν η συμπεριφορά αυτή συνεπάγεται απειλές, μέσω ΤΠΕ, για τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων και όταν η συμπεριφορά αυτή ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρό φόβο στο πρόσωπο για την ασφάλειά του ή για την ασφάλεια των εξαρτώμενων από αυτό προσώπων. Αυτό θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τη συμμετοχή, από κοινού με άλλα πρόσωπα, μέσω ΤΠΕ, σε δημοσίως προσβάσιμη απειλητική ή προσβλητική συμπεριφορά, η οποία στρέφεται κατά προσώπου, όταν η συμπεριφορά αυτή ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο εν λόγω πρόσωπο. Τέτοιες εκτεταμένες επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των συντονισμένων επιθέσεων όχλου μέσω του διαδικτύου, μπορούν να μετατραπούν σε επίθεση εκτός διαδικτύου ή να προκαλέσουν σημαντική ψυχολογική βλάβη και, σε ακραίες περιπτώσεις, να οδηγήσουν στην αυτοκτονία του θύματος. Τέτοιου είδους επιθέσεις συχνά στρέφονται κατά εξεχουσών (γυναικών) πολιτικών, δημοσιογράφων και υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή άλλων γνωστών γυναικών, αλλά μπορούν επίσης να εμφανιστούν σε διαφορετικά πλαίσια, για παράδειγμα σε πανεπιστημιούπολεις, σε σχολεία και στον εργασιακό χώρο. Η εν λόγω διαδικτυακή βία θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ιδίως όταν οι επιθέσεις λαμβάνουν χώρα σε ευρεία κλίμακα, για παράδειγμα με τη μορφή σωρευτικής παρενόχλησης από σημαντικό αριθμό προσώπων. Οι ελάχιστοι κανόνες σχετικά με το αδίκημα της κυβερνοπαρενόχλησης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τη μη ζητηθείσα αποστολή εικόνας, βίντεο ή άλλου παρόμοιου υλικού που απεικονίζει γεννητικά όργανα («κυβερνοεπιδειξιμανία»), όταν η εν λόγω συμπεριφορά ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο πρόσωπο που λαμβάνει το υλικό αυτό. Η κυβερνοεπιδειξιμανία είναι μια κοινή μορφή εκφοβισμού και φίμωσης των γυναικών. Οι ελάχιστοι κανόνες που αφορούν το αδίκημα της κυβερνοπαρενόχλησης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν κανόνες για τις καταστάσεις στις οποίες οι πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα του θύματος καθίστανται προσβάσιμες στο κοινό μέσω ΤΠΕ, χωρίς τη συναίνεσή του, με σκοπό να υποκινηθούν άλλα πρόσωπα να του προκαλέσουν σωματική ή σοβαρή ψυχολογική βλάβη («doxing»).

- (25) Τα τελευταία χρόνια, η αύξηση της χρήσης του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχει οδηγήσει σε απότομη αύξηση της δημόσιας υποκίνησης βίας και μίσους, μεταξύ άλλων με βάση το φύλο. Η εύκολη, ταχεία και ευρεία διάδοση της ρητορικής μίσους στον ψηφιακό κόσμο ενισχύεται από το φαινόμενο της άρσης των αναστολών στο διαδίκτυο, καθώς η εικαζόμενη ανωνυμία στο διαδίκτυο και η αίσθηση ατιμωρησίας μειώνουν τις αναστολές των ανθρώπων να προβαίνουν σε ρητορική αυτού του είδους. Οι γυναίκες αποτελούν συχνά στόχο σεξιστικού και μισογυνικού μίσους στο διαδίκτυο, το οποίο μπορεί να κλιμακωθεί και να λάβει τη μορφή εγκλημάτων μίσους εκτός διαδικτύου. Αυτή η συμπεριφορά πρέπει να προλαμβάνεται ή να αναχαιτίζεται σε πρώιμο στάδιο. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται σ' αυτό το είδος υποκίνησης δεν αναφέρεται πάντα άμεσα στο φύλο του στοχοποιούμενου προσώπου ή προσώπων, αλλά τα κίνητρα που απορρέουν από προκαταλήψεις μπορούν να συναχθούν από το συνολικό περιεχόμενο ή το πλαίσιο της υποκίνησης.

- (26) Το αδίκημα της κυβερνοϋποκίνησης βίας ή μίσους προϋποθέτει ότι η υποκίνηση δεν εκφράζεται σε αμιγώς ιδιωτικό πλαίσιο, αλλά δημόσια, μέσω της χρήσης ΤΠΕ. Ως εκ τούτου, για τη στοιχειοθέτησή του θα πρέπει να απαιτείται η διάδοση στο κοινό, η οποία θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως παροχή πρόσβασης σε συγκεκριμένο υλικό που υποκινεί τη βία ή το μίσος, μέσω ΤΠΕ, σε δυνητικά απεριόριστο αριθμό προσώπων, δηλαδή το να καθίσταται το υλικό εύκολα προσβάσιμο στους χρήστες εν γένει, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες από το πρόσωπο που παρέσχε το υλικό, ανεξάρτητα από το αν τα πρόσωπα αυτά προσπελαίνουν πράγματι τις εν λόγω πληροφορίες. Με βάση τα παραπάνω, εφόσον για την πρόσβαση στο υλικό απαιτείται εγγραφή ή αποδοχή ως μέλους σε ομάδα χρηστών, θα πρέπει να νοείται ως διάδοση πληροφοριών στο κοινό μόνο η αυτόματη εγγραφή ή αποδοχή, ως μελών, χρηστών που επιζητούν πρόσβαση στο υλικό, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση για τη λήψη απόφασης ή χωρίς επιλογή των προσώπων στα οποία χορηγείται πρόσβαση. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον το υλικό μπορεί να ισοδυναμεί με υποκίνηση μίσους ή βίας, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη.
- (27) Προκειμένου να διασφαλιστεί δίκαιη ισορροπία μεταξύ της ελευθερίας της έκφρασης και της δίωξης του αδικήματος της κυβερνοϋποκίνησης βίας ή μίσους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιλέγουν να τιμωρούν μόνο συμπεριφορές που πραγματοποιούνται κατά τρόπο που ενδέχεται να διαταράξει τη δημόσια τάξη ή που είναι απειλητικές, καταχρηστικές ή προσβλητικές. Η εφαρμογή των εν λόγω προϋποθέσεων, όταν απαιτείται από το εθνικό δίκαιο, δεν θα πρέπει να οδηγεί σε υπονόμηση της αποτελεσματικότητας της διάταξης που ορίζει το αδίκημα της κυβερνοϋποκίνησης βίας ή μίσους.

- (28) Οι κυρώσεις για τα αδικήματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να καθοριστούν ελάχιστα όρια για την ανώτατη ποινή φυλάκισης για τα φυσικά πρόσωπα. Οι ανώτατες ποινές φυλάκισης που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία για τα αδικήματα που τελούνται από φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να εφαρμόζονται τουλάχιστον στις σοβαρότερες μορφές τέτοιων αδικημάτων.
- (29) Τα θύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να καταγγέλλουν εύκολα τα αδικήματα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας και να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία χωρίς να υφίστανται δευτερογενή ή επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση. Είναι εξαιρετικά σημαντικό τα θύματα, όταν καταγγέλλουν αδικήματα, να παραπέμπονται σε εξειδικευμένο σημείο επαφής, όπου είναι δυνατόν, ανεξάρτητα από το αν έχει υποβληθεί ποινική καταγγελία. Το εν λόγω σημείο επαφής θα μπορούσε να είναι εκπαιδευμένος αστυνομικός ή επαγγελματίας εκπαιδευμένος να παρέχει βοήθεια στα θύματα.
- (30) Τα κράτη μέλη θα πρέπει, εκτός από την αυτοπρόσωπη καταγγελία, να παρέχουν τη δυνατότητα υποβολής καταγγελιών ηλεκτρονικά ή μέσω άλλων προσβάσιμων και ασφαλών ΤΠΕ για την καταγγελία βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, τουλάχιστον όσον αφορά τα κυβερνοεγκλήματα της μη συναινετικής κοινοχρησίας υλικού προσωπικής φύσης ή παραποιημένου υλικού, της παρενοχλητικής κυβερνοπαρακολούθησης, της κυβερνοπαρενόχλησης και της κυβερνοϋποκίνησης βίας ή μίσους, που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Τα θύματα θα πρέπει να μπορούν να αναφορτώνουν υλικό σχετικά με την καταγγελία τους, όπως στιγμιότυπα οθόνης της εικαζόμενης βίαιης συμπεριφοράς.

- (31) Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, και του αυξημένου κινδύνου να αποσύρουν τα θύματα την καταγγελία τους παρά το γεγονός ότι υπήρξαν θύματα αδικήματος, είναι σημαντικό τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία να συλλέγονται με ολοκληρωμένο τρόπο το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς δικονομικούς κανόνες.
- (32) Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν τη νομική συνδρομή, συμπεριλαμβανομένης της δωρεάν νομικής συνδρομής, στα θύματα κατά την καταγγελία ποινικών αδικημάτων, όπου αυτό προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο. Κατά την αξιολόγηση των πόρων του θύματος για να ληφθεί απόφαση σχετικά με τη χορήγηση νομικής συνδρομής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν την αποτελεσματική πρόσβαση του θύματος στους οικονομικούς του/της πόρους. Η εξ οικείων βία μπορεί να συνεπάγεται οικονομικό έλεγχο του θύματος από τον δράστη και τα θύματα ενδέχεται να μην έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στους οικονομικούς πόρους τους.

- (33) Σε περίπτωση εξ οικείων βίας και βίας κατά των γυναικών, ιδίως όταν αυτές διαπράττονται από οικεία συγγενικά πρόσωπα ή συντρόφους, τα θύματα μπορεί να υφίστανται καταναγκασμό από τον δράστη σε τέτοιον βαθμό ώστε να φοβούνται να προσεγγίσουν τις αρμόδιες αρχές, ακόμη και αν η ζωή τους κινδυνεύει. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι κανόνες τους περί απορρήτου δεν αποτελούν εμπόδιο για τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, ώστε να προβαίνουν σε καταγγελία στις αρμόδιες αρχές, όταν έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος σοβαρής σωματικής βλάβης. Η καταγγελία αυτή δικαιολογείται επειδή οι εν λόγω πράξεις ενδέχεται να μην καταγγέλλονται από όσους τις βιώνουν ή καθίστανται άμεσοι μάρτυρές τους. Ομοίως, τα περιστατικά εξ οικείων βίας ή βίας κατά των γυναικών που πλήττουν τα παιδιά συχνά ανακόπτονται μόνο από τρίτους που επισημαίνουν την ασυνήθιστη συμπεριφορά ή σωματική βλάβη του παιδιού. Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται αποτελεσματικά από τέτοιες μορφές βίας και να λαμβάνονται αμέσως κατάλληλα μέτρα. Ως εκ τούτου, οι επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με παιδιά-θύματα, συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματιών του τομέα της υγείας, των κοινωνικών υπηρεσιών ή της εκπαίδευσης, επίσης δεν θα πρέπει να δεσμεύονται από κανόνες απορρήτου όταν έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι έχει προκληθεί βαριά σωματική βλάβη στο παιδί. Όταν επαγγελματίες αναφέρουν τέτοιες περιπτώσεις βίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν φέρουν ευθύνη για παραβίαση του απορρήτου. Ωστόσο, το απόρρητο των δικηγόρων θα πρέπει να προστατεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Χάρτη, όπως δικαιολογείται από τον θεμελιώδη ρόλο που ανατίθεται στους δικηγόρους σε μια δημοκρατική κοινωνία. Όπου προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, θα πρέπει επίσης να προστατεύεται το απόρρητο της εξομολόγησης ή ισοδύναμες αρχές που ισχύουν για τη διασφάλιση της θρησκευτικής ελευθερίας. Επιπλέον, η δυνατότητα των επαγγελματιών να καταγγέλλουν τέτοιες περιπτώσεις βίας δεν θίγει τους εθνικούς κανόνες περί εμπιστευτικότητας των πηγών που ισχύουν στο πλαίσιο των μέσων ενημέρωσης.

- (34) Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ελλιπής καταγγελία σε περιπτώσεις όπου το θύμα είναι παιδί, θα πρέπει να θεσπιστούν ασφαλείς και φιλικές προς τα παιδιά διαδικασίες καταγγελίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την υποβολή ερωτήσεων από τις αρμόδιες αρχές σε απλή και προσβάσιμη γλώσσα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, ότι οι επαγγελματίες που ειδικεύονται στη φροντίδα και την υποστήριξη των παιδιών μπορούν να τα συνδράμουν στις διαδικασίες καταγγελίας. Ενδέχεται να υπάρχουν περιστάσεις στις οποίες η εν λόγω βοήθεια πιθανόν να μην είναι συναφής, για παράδειγμα λόγω της ωριμότητας του παιδιού ή σε περίπτωση διαδικτυακής καταγγελίας, ή όταν η παροχή της εν λόγω βοήθειας ενδέχεται να αποδειχθεί δύσκολη, για παράδειγμα σε αραιοκατοικημένες περιοχές.
- (35) Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα θύματα που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους, δεν αποθαρρύνονται από την καταγγελία περιστατικών βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας και αντιμετωπίζονται χωρίς διακρίσεις όσον αφορά το καθεστώς διαμονής τους σύμφωνα με τους στόχους της οδηγίας 2012/29/ΕΕ. Για την προστασία όλων των θυμάτων από επανειλημμένη βία, είναι σημαντικό να εφαρμοστεί μια προσέγγιση με επίκεντρο τα θύματα. Ειδικότερα, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η επιβολή της διαδικασίας επιστροφής βάσει της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶ δεν εμποδίζει τα θύματα να ασκούν το δικαίωμα ακρόασης δυνάμει της οδηγίας 2012/29/ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν, σύμφωνα με την οδηγία 2008/115/ΕΚ, να αποφασίσουν να χορηγήσουν αυτόνομη άδεια διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής για λόγους φιλευσπλαχνίας, ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παράνομα στο έδαφός τους και πρέπει να συμμορφώνονται με την υποχρέωση που απορρέει από την εν λόγω οδηγία να λαμβάνουν κατά το δυνατόν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ευάλωτων ατόμων κατά τη διάρκεια της περιόδου οικειοθελούς αναχώρησης, όταν χορηγείται τέτοια προθεσμία σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία.

⁶ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98).

- (36) Οι καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση καταγγελιών βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας μπορεί να δημιουργήσουν ιδιαίτερους κινδύνους για τα θύματα αυτού του είδους βίας, δεδομένου ότι ενδέχεται να εξακολουθούν να διατρέχουν άμεσο κίνδυνο και δεδομένου ότι οι δράστες μπορεί συχνά να είναι οικεία συγγενικά πρόσωπα ή σύζυγοι. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι κατάλληλα καταρτισμένες και να διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία και αποτελεσματικά ερευνητικά εργαλεία για τη διερεύνηση και τη δίωξη τέτοιων πράξεων, χωρίς να απαιτείται η σύσταση εξειδικευμένων υπηρεσιών ή μονάδων.
- (37) Η διερεύνηση ή η δίωξη πράξεων βιασμού δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την καταγγελία του θύματος ή του εκπροσώπου του θύματος ή από την έγκληση του θύματος ή του εκπροσώπου του θύματος. Ομοίως, η ποινική διαδικασία θα πρέπει να συνεχιστεί ακόμη και όταν το θύμα αποσύρει την έγκληση. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της διακριτικής ευχέρειας των εισαγγελικών αρχών να διακόψουν την ποινική διαδικασία για άλλους λόγους, για παράδειγμα όταν καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για τη συνέχιση της ποινικής διαδικασίας.
- (38) Τα θύματα εξ οικείων βίας και σεξουαλικής βίας χρειάζονται συνήθως άμεση προστασία και ειδική υποστήριξη, για παράδειγμα στην περίπτωση βίας ασκούμενης από σύντροφο, όπου το ποσοστό υποτροπής τείνει να είναι υψηλό. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να ξεκινά ατομική αξιολόγηση των αναγκών του θύματος το νωρίτερο δυνατόν, όπως για παράδειγμα τη στιγμή που το θύμα έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με τις αρμόδιες αρχές, το συντομότερο δυνατόν μετά την πρώτη επαφή του θύματος με τις αρμόδιες αρχές ή μόλις προκύψουν υπόνοιες ότι το πρόσωπο είναι θύμα εξ οικείων ή σεξουαλικής βίας. Αυτό μπορεί να γίνει πριν από την επίσημη καταγγελία αδικήματος από το θύμα ή με ιδία πρωτοβουλία των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση καταγγελίας αξιόποινης πράξης από τρίτο.

- (39) Κατά την αξιολόγηση των αναγκών προστασίας και υποστήριξης του θύματος, πρωταρχικό μέλημα θα πρέπει να είναι η διαφύλαξη της ασφάλειας του θύματος και η παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις ατομικές περιστάσεις του θύματος. Στις περιστάσεις που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής μπορεί να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, μια πιθανή εγκυμοσύνη του θύματος, η εξάρτηση του θύματος από τον δράστη ή τον ύποπτο ή η σχέση του με αυτόν, ο κίνδυνος να επιστρέψει το θύμα στον δράστη ή τον ύποπτο, ο πρόσφατος χωρισμός από τον δράστη ή τον ύποπτο, ο πιθανός κίνδυνος τα παιδιά να χρησιμοποιηθούν για την άσκηση ελέγχου επί του θύματος, οι κίνδυνοι για τα θύματα με αναπηρία και η χρήση των ζώων συντροφιάς για την άσκηση πίεσης στο θύμα. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός ελέγχου που ασκεί ο δράστης ή ο ύποπτος επί του θύματος, είτε ψυχολογικά είτε οικονομικά.
- (40) Προκειμένου να διασφαλιστεί η ολοκληρωμένη υποστήριξη και προστασία των θυμάτων, όλες οι αρμόδιες αρχές και οι σχετικοί φορείς, που δεν περιορίζονται στις αρχές επιβολής του νόμου και στις δικαστικές αρχές, θα πρέπει να συμμετέχουν στην αξιολόγηση των κινδύνων για τα θύματα και στη λήψη κατάλληλων μέτρων υποστήριξης βάσει σαφών κατευθυντήριων γραμμών που εκδίδονται από τα κράτη μέλη. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να περιλαμβάνουν παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση του κινδύνου που προέρχεται από τον δράστη ή τον ύποπτο, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης ότι οι ύποπτοι που κατηγορούνται για ήσσονος σημασίας αδικήματα είναι πιθανό να είναι εξίσου επικίνδυνοι με εκείνους που κατηγορούνται για σοβαρότερα αδικήματα, ιδίως σε περιπτώσεις εξ οικείων βίας και παρενοχλητικής παρακολούθησης. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να επανεξετάζουν την ατομική αξιολόγηση σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχουν νέες ανάγκες προστασίας ή υποστήριξης του θύματος που δεν έχουν αντιμετωπιστεί. Για παράδειγμα, μία τέτοια αξιολόγηση θα μπορούσε να πραγματοποιείται σε σημαντικά στάδια της διαδικασίας, όπως η κίνηση δικαστικών διαδικασιών, η έκδοση απόφασης ή εντολής ή στο πλαίσιο διαδικασιών σχετικά με την αναθεώρηση των ρυθμίσεων επιμέλειας ή του δικαιώματος επικοινωνίας.

- (41) Για την αποφυγή δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντιποίνων, τα εξαρτώμενα πρόσωπα θα πρέπει να λαμβάνουν τα ίδια μέτρα προστασίας με εκείνα που παρέχονται στο θύμα, εκτός εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα εξαρτώμενα πρόσωπα δεν έχουν ειδικές ανάγκες. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον υπάρχουν ενδείξεις ότι το εξαρτώμενο πρόσωπο δεν έχει ειδικές ανάγκες προστασίας διότι, εάν μπορεί να διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχουν ειδικές ανάγκες προστασίας, κάθε μέτρο που βασίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή ειδικών αναγκών προστασίας θα ήταν δυσανάλογο. Τα εξαρτώμενα πρόσωπα ηλικίας κάτω των 18 ετών διατρέχουν, λόγω της ευάλωτης θέσης τους, ιδίως τον κίνδυνο να υποστούν συναισθηματική βλάβη με δυσμενείς συνέπειες για την ανάπτυξή τους. Όταν αυτό προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι άλλα εξαρτώμενα πρόσωπα διατρέχουν παρόμοιο κίνδυνο.

- (42) Τα θύματα χρειάζονται συχνά ειδική υποστήριξη. Για να διασφαλιστεί ότι λαμβάνουν αποτελεσματικά προσφορές υποστήριξης, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να παραπέμπουν τα θύματα σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης. Αυτό θα πρέπει να ισχύει ιδίως όταν η ατομική αξιολόγηση έχει διαπιστώσει ότι το θύμα έχει ιδιαίτερες ανάγκες υποστήριξης. Κατά τον καθορισμό του κατά πόσον πρέπει να παραπεμφθούν τα παιδιά-θύματα σε υπηρεσίες υποστήριξης, το υπέρτατο συμφέρον αυτών των θυμάτων θα πρέπει να έχει πρωταρχική σημασία, όπως ορίζεται στο άρθρο 24 του Χάρτη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η επεξεργασία των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές βασίζεται στη νομοθεσία, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις που αφορούν τη νομιμότητα της επεξεργασίας που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷ και σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁸. Ο νόμος αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες να σέβονται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και να προβλέπουν κατάλληλα και ειδικά μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων των φυσικών προσώπων. Όταν οι αρμόδιες αρχές διαβιβάζουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης με σκοπό την παραπομπή των θυμάτων σ' αυτές, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα διαβιβαζόμενα δεδομένα περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο για την ενημέρωση των υπηρεσιών υποστήριξης σχετικά με τις περιστάσεις της υπόθεσης, ώστε τα θύματα να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία. Μια υπηρεσία υποστήριξης θα πρέπει να αποθηκεύει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο, και σε κάθε περίπτωση για διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη, ή μικρότερο χρονικό διάστημα, εφόσον αυτό προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία, μετά την τελευταία επαφή μεταξύ της υπηρεσίας υποστήριξης και του θύματος.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

- (43) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα επείγουσών εντολών απαγόρευσης, εντολών περιορισμού και εντολών προστασίας, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των θυμάτων και των εξαρτώμενων προσώπων.
- (44) Χωρίς να υποκαθιστούν τη σύλληψη και την κράτηση υπόπτων και δραστών, διαδικασίες οι οποίες εξακολουθούν να υπόκεινται στο εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι μπορούν να εκδίδονται επείγουσες εντολές απαγόρευσης, εντολές περιορισμού ή εντολές προστασίας σε καταστάσεις άμεσου κινδύνου, όπως όταν επίκειται ή έχει ήδη επέλθει βλάβη και είναι πιθανόν να προκληθεί εκ νέου, και ότι, σε τέτοιες σχετικές καταστάσεις και όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, οι εντολές αυτές υπόκεινται σε αίτηση του θύματος, τα θύματα ενημερώνονται για τη δυνατότητα υποβολής αίτησης για την έκδοση τέτοιων εντολών.
- (45) Οι εντολές προστασίας μπορούν να περιλαμβάνουν την απαγόρευση της πρόσβασης του δράστη ή του υπόπτου σε ορισμένες τοποθεσίες, της προσέγγισης του θύματος ή των εξαρτώμενων προσώπων σε απόσταση μικρότερη από την προκαθορισμένη ή της επικοινωνίας μαζί του, μεταξύ άλλων με τη χρήση επιγραμμικών διεπαφών. Οι εντολές προστασίας μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν την απαγόρευση της κατοχής πυροβόλων ή θανατηφόρων όπλων, όπου απαιτείται. Οι επείγουσες εντολές απαγόρευσης, οι εντολές περιορισμού ή οι εντολές προστασίας θα πρέπει να εκδίδονται είτε για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα είτε έως ότου τροποποιηθούν ή καταργηθούν.

- (46) Η ηλεκτρονική παρακολούθηση επιτρέπει, όπου αρμόζει, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις επείγουσες εντολές απαγόρευσης, τις εντολές περιορισμού και τις εντολές προστασίας, την καταγραφή αποδεικτικών στοιχείων για παραβιάσεις των εν λόγω εντολών και την ενίσχυση της εποπτείας των δραστών. Εφόσον είναι διαθέσιμα, κατάλληλα και συναφή, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπόθεσης και της νομικής φύσης της διαδικασίας, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο ηλεκτρονικής παρακολούθησης προκειμένου να διασφαλίζεται η εκτέλεση των επειγουσών εντολών απαγόρευσης, των εντολών περιορισμού και των εντολών προστασίας. Όταν χρησιμοποιείται ηλεκτρονική παρακολούθηση, τα θύματα θα πρέπει πάντα να ενημερώνονται σχετικά με τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της.
- (47) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των επειγουσών εντολών απαγόρευσης, των εντολών περιορισμού και των εντολών προστασίας, οι παραβιάσεις των εν λόγω εντολών θα πρέπει να επισύρουν κυρώσεις. Οι κυρώσεις αυτές μπορεί να είναι ποινικής ή μη ποινικής φύσης και μπορούν να περιλαμβάνουν ποινές φυλάκισης, πρόστιμα ή οποιαδήποτε κύρωση είναι αποτελεσματική, αναλογική και αποτρεπτική. Είναι σημαντικό τα θύματα να έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται για την παραβίαση επειγουσών εντολών απαγόρευσης, των εντολών περιορισμού ή των εντολών προστασίας, όταν η παραβίαση αυτή ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην ασφάλειά τους. Δεδομένου ότι οι παραβιάσεις επειγουσών εντολών απαγόρευσης, εντολών περιορισμού ή εντολών προστασίας μπορούν να αυξήσουν τους κινδύνους και να απαιτήσουν περαιτέρω προστασία, θα πρέπει να εξετάζεται, όταν κρίνεται απαραίτητο, το ενδεχόμενο αναθεώρησης της ατομικής αξιολόγησης αμέσως μετά από αναφερόμενη παραβίαση.

- (48) Η παρουσίαση αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με προηγούμενη σεξουαλική συμπεριφορά, τις σεξουαλικές προτιμήσεις και την αμφίεση ή την ενδυμασία του θύματος με σκοπό την αμφισβήτηση της αξιοπιστίας και της μη συναίνεσης των θυμάτων σε υποθέσεις σεξουαλικής βίας, ιδίως σε περιπτώσεις βιασμού, μπορεί να ενισχύσει τη διαιώνιση των βλαπτικών στερεοτύπων που αφορούν τα θύματα και να οδηγήσει σε επαναλαμβανόμενη ή δευτερογενή θυματοποίηση. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την προηγούμενη σεξουαλική συμπεριφορά του θύματος ή άλλες πτυχές της ιδιωτικής ζωής του θύματος που συνδέονται με αυτήν επιτρέπονται μόνο όταν είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί ένα συγκεκριμένο ζήτημα στη συγκεκριμένη υπόθεση ή για την άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης.
- (49) Δεδομένων των μοναδικών ιδιαιτεροτήτων και περιστάσεων που σχετίζονται με τα αδικήματα της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις αρχές επιβολής του νόμου και τις εισαγγελικές αρχές έχουν εγγενή αξία. Λόγω των ιδιαίτερων τρωτών σημείων των θυμάτων, η καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισής τους σε κάθε στάδιο της διαδικασίας είναι ουσιαστικής σημασίας για την ευαισθητοποίηση και την αποφυγή της εκ νέου θυματοποίησης κατά την αντιμετώπιση αυτών των τύπων αδικημάτων. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις εισαγγελικές αρχές μπορούν να εκληφθούν τόσο ως διαδικαστικό εγχειρίδιο όσο και ως σημείο αναφοράς για βέλτιστες πρακτικές. Ιδίως όσον αφορά τον τρόπο προσέγγισης των θυμάτων και τον τρόπο αντιμετώπισής τους σύμφωνα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις και την εμπειρία τους, οι εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης των γυναικών μπορούν να προσφέρουν εξειδικευμένες συμβουλές και καθοδήγηση με βάση τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις τους με τα θύματα. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διαβουλεύονται και να συνεργάζονται με τις εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης των γυναικών για τη δημιουργία και την αναθεώρηση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επανεξετάσουν τις κατευθυντήριες γραμμές τους για τις αρχές επιβολής του νόμου και τις εισαγγελικές αρχές όταν σημειώνονται σημαντικές εξελίξεις στα νομικά τους πλαίσια ή στην κοινωνία γενικότερα. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει περιπτώσεις όπου υπάρχουν ουσιαστικές αλλαγές στην ισχύουσα νομοθεσία ή στην πάγια νομολογία ή όταν προκύπτουν νέες τάσεις ή μορφές βίας, ιδίως όταν οι τεχνολογικές εξελίξεις οδηγούν σε νέες μορφές κυβερνοβίας.

- (50) Δεδομένων της πολυπλοκότητας και της σοβαρότητας των αδικημάτων βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, καθώς και των αναγκών ειδικής υποστήριξης των θυμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εντεταλμένοι φορείς παρέχουν πρόσθετη υποστήριξη και αποτρέπουν τέτοια αδικήματα. Δεδομένης της εμπειρογνομosύνης τους σε θέματα διακρίσεων λόγω φύλου, οι εθνικοί φορείς ισότητας, οι οποίοι έχουν συσταθεί σύμφωνα με την οδηγία 2004/113/EK του Συμβουλίου⁹ και τις οδηγίες 2006/54/EK¹⁰ και 2010/41/EE¹¹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, είναι σε θέση να εκπληρώσουν τα καθήκοντα αυτά. Για να είναι σε θέση οι εν λόγω φορείς να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τους παρέχονται επαρκείς ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι.

⁹ Οδηγία 2004/113/EK του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (EE L 373 της 21.12.2004, σ. 37).

¹⁰ Οδηγία 2006/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (EE L 204 της 26.7.2006, σ. 23).

¹¹ Οδηγία 2010/41/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου, (EE L 180 της 15.7.2010, σ. 1).

- (51) Ορισμένα αδικήματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία ενέχουν αυξημένο κίνδυνο επαναλαμβανόμενης, παρατεταμένης ή ακόμη και συνεχούς θυματοποίησης. Ο κίνδυνος αυτός υφίσταται ιδίως σε σχέση με αδικήματα που αφορούν την παροχή πρόσβασης σε υλικό που προκύπτει από ορισμένα αδικήματα κυβερνοβίας μέσω ΤΠΕ, λαμβανομένων υπόψη της ευκολίας και της ταχύτητας με την οποία το εν λόγω υλικό μπορεί να διανεμηθεί σε μεγάλη κλίμακα και των δυσκολιών που υπάρχουν συχνά όσον αφορά την αφαίρεση τέτοιου υλικού. Ο κίνδυνος αυτός παραμένει συνήθως ακόμη και μετά την καταδίκη. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διασφαλιστούν αποτελεσματικά τα δικαιώματα των θυμάτων των εν λόγω αδικημάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα με στόχο την άμεση αφαίρεση του εν λόγω υλικού. Δεδομένου ότι η αφαίρεση στην πηγή ενδέχεται να μην είναι πάντοτε εφικτή, για παράδειγμα λόγω νομικών ή πρακτικών δυσκολιών που σχετίζονται με την εκτέλεση ή την επιβολή απόφασης αφαίρεσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν μέτρα για την άμεση απενεργοποίηση της πρόσβασης στο εν λόγω υλικό.
- (52) Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με τις εντολές και άλλα μέτρα για την αφαίρεση του σχετικού υλικού και την απενεργοποίηση της πρόσβασης σ' αυτό δεν θα πρέπει να θίγουν τους σχετικούς κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹². Ειδικότερα, αυτές οι εντολές θα πρέπει να συμμορφώνονται με την απαγόρευση επιβολής γενικών υποχρεώσεων παρακολούθησης ή ενεργητικής αναζήτησης γεγονότων και με τις ειδικές απαιτήσεις του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά τις εντολές αφαίρεσης παράνομου διαδικτυακού περιεχομένου.

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) (ΕΕ L 277 της 27.10.2022, σ. 1).

- (53) Μέτρα με στόχο την άμεση αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης στο εν λόγω υλικό θα πρέπει να περιλαμβάνουν, ιδίως, την εξουσιοδότηση των εθνικών αρχών να εκδίδουν εντολές προς παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας για την αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης σε ένα ή περισσότερα συγκεκριμένα στοιχεία του εν λόγω υλικού. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει επίσης να μπορούν να απευθύνουν τις εντολές απενεργοποίησης της πρόσβασης σε άλλους σχετικούς παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών.
- (54) Τυχόν μέτρα για την αφαίρεση υλικού ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των εντολών αφαίρεσης ή απενεργοποίησης της πρόσβασης, ενδέχεται να επηρεάσουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα άλλων μερών πλην των θυμάτων, όπως των παρόχων περιεχομένου, των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας των οποίων οι υπηρεσίες ενδεχομένως χρησιμοποιούνται και των τελικών χρηστών των εν λόγω υπηρεσιών, καθώς και το γενικό συμφέρον. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι αυτές οι εντολές μπορούν να εκδίδονται και ότι άλλα μέτρα μπορούν να λαμβάνονται μόνο με διαφανή τρόπο, και ότι προβλέπονται επαρκείς εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό, ότι διασφαλίζεται η ασφάλεια δικαίου, ότι οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας, άλλοι σχετικοί πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών και οι πάροχοι περιεχομένου μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους σε πραγματική ένδικη προσφυγή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και ότι επιτυγχάνεται δίκαιη ισορροπία μεταξύ όλων των σχετικών δικαιωμάτων και συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων όλων των ενδιαφερόμενων μερών σύμφωνα με τον Χάρτη. Η προσεκτική στάθμιση όλων των διακυβευόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων κατά περίπτωση είναι σημαντική.

- (55) Λαμβανομένης υπόψη της δυνητικής σημασίας, στο πλαίσιο της διερεύνησης ή της δίωξης των σχετικών αδικημάτων βάσει του ποινικού δικαίου, του υλικού που ενδέχεται να αποτελεί αντικείμενο εντολών ή άλλων μέτρων που λαμβάνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας για την αφαίρεσή του ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σ' αυτό, θα πρέπει να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα που θα επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να αποκτούν ή να διασφαλίζουν το εν λόγω υλικό, όπου απαιτείται. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να συνίστανται, για παράδειγμα, στην επιβολή στους σχετικούς παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας ή άλλους οικείους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών της απαίτησης να διαβιβάζουν το υλικό στις εν λόγω αρχές ή να διατηρούν το υλικό για περιορισμένο χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το αναγκαίο. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εγγυώνται την ασφάλεια του υλικού, να περιορίζονται σε ό,τι είναι εύλογο και αναλογικό και να συμμορφώνονται με τους ισχύοντες κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- (56) Προκειμένου να αποφευχθεί η δευτερογενής θυματοποίηση, τα θύματα θα πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν αποζημίωση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.
- (57) Οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης θα πρέπει να παρέχουν υποστήριξη στα θύματα κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, του καταναγκαστικού γάμου, της καταναγκαστικής άμβλωσης και στείρωσης, της σεξουαλικής παρενόχλησης και διαφόρων μορφών κυβερνοβίας. Υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης θα πρέπει να παρέχονται στα θύματα ανεξάρτητα από το αν έχουν υποβάλει επίσημη καταγγελία.

- (58) Οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης θα πρέπει να παρέχουν στα θύματα υποστήριξη προσαρμοσμένη στις ειδικές ανάγκες τους. Η υποστήριξη αυτή θα πρέπει να παρέχεται από πρόσωπο του ίδιου φύλου, εφόσον ζητηθεί ή ενδείκνυται και εφόσον ένα τέτοιο πρόσωπο είναι διαθέσιμο. Με βάση τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία 2012/29/ΕΕ, το νομικό πλαίσιο πρέπει να συμπληρωθεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης εξοπλίζονται με όλα τα απαραίτητα εργαλεία για την παροχή στοχευμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης στα θύματα, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών τους. Οι υπηρεσίες αυτές θα μπορούσαν να παρέχονται πέραν, ή ως αναπόσπαστο τμήμα των γενικών υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων, που μπορούν να ζητούν τη συνδρομή υφιστάμενων φορέων που παρέχουν εξειδικευμένη υποστήριξη, όπως εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των γυναικών. Εξειδικευμένη υποστήριξη θα μπορούσε να παρέχεται από δημόσιες αρχές, οργανώσεις υποστήριξης θυμάτων ή άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις, λαμβανομένων υπόψη της γεωγραφίας και της δημογραφικής σύνθεσης των κρατών μελών. Θα πρέπει να χορηγούνται στις εν λόγω αρχές ή οργανώσεις επαρκείς ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι. Όταν οι υπηρεσίες παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι αυτές λαμβάνουν τα κατάλληλα κονδύλια.
- (59) Οι εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης των γυναικών μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην παροχή συμβουλών και υποστήριξης στα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων υποστήριξης και των κέντρων υποδοχής γυναικών, των γραμμών βοήθειας, των κέντρων διαχείρισης περιστατικών βιασμών, των κέντρων παραπομπής θυμάτων σεξουαλικής βίας και των υπηρεσιών πρωτογενούς πρόληψης. Μπορούν να παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις υπό την ηγεσία γυναικών.

- (60) Τα θύματα έχουν συνήθως πολλαπλές ανάγκες προστασίας και υποστήριξης. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των αναγκών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης στις ίδιες εγκαταστάσεις, συντονίζοντας τις υπηρεσίες μέσω σημείου επαφής, ή διευκολύνοντας την πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες μέσω ηλεκτρονικής πρόσβασης μίας στάσης. Η ηλεκτρονική πρόσβαση μίας στάσης θα διασφαλίζει ότι θύματα σε απομακρυσμένες περιοχές ή θύματα που δεν είναι σε θέση να προσεγγίσουν τις εν λόγω εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης είναι επίσης σε θέση να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Η ηλεκτρονική πρόσβαση μίας στάσης θα πρέπει να συνεπάγεται τουλάχιστον τη δημιουργία ενιαίου και επικαιροποιημένου ιστοτόπου όπου θα παρέχονται όλες οι σχετικές πληροφορίες και καθοδήγηση προς την πρόσβαση στις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης και προστασίας. Ένας τέτοιος ιστότοπος θα πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία.
- (61) Τα θύματα έχουν μοναδικές ανάγκες υποστήριξης, δεδομένου του τραύματος που βιώνουν. Οι υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης θα πρέπει να παρέχουν βοήθεια στα θύματα, η οποία ενδυναμώνει και βοηθάει στην αποκατάστασή τους. Οι εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε επαρκή αριθμό και να είναι επαρκώς κατανοητές στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφία και τη δημογραφική σύνθεση του οικείου κράτους μέλους, καθώς και την προσφορά διαδικτυακών μέσων. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, θα πρέπει να παρέχεται ειδική υποστήριξη, όποτε είναι δυνατόν, σε γλώσσα που το θύμα μπορεί να κατανοήσει και με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του θύματος.
- (62) Οι υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων υποδοχής και των κέντρων υποστήριξης θυμάτων βιασμού, θα πρέπει να θεωρούνται απαραίτητες κατά τη διάρκεια κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, μεταξύ άλλων και κατά τη διάρκεια κρίσεων στον τομέα της υγείας. Ο στόχος θα πρέπει να είναι να συνεχίσουν να παρέχονται αυτές οι υπηρεσίες σε περιπτώσεις όπου τα περιστατικά εξ οικείων βίας και βίας κατά των γυναικών τείνουν να αυξάνονται.

- (63) Θα πρέπει να παρέχεται συνδρομή και υποστήριξη στα θύματα πριν από την ποινική διαδικασία, κατά τη διάρκειά της και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά το πέρας αυτής, για παράδειγμα όταν εξακολουθεί να απαιτείται ιατρική περίθαλψη για την αντιμετώπιση των σοβαρών σωματικών ή ψυχολογικών συνεπειών της βίας ή όταν η ασφάλεια του θύματος απειλείται ιδίως λόγω των δηλώσεων του θύματος κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας.
- (64) Ο τραυματικός χαρακτήρας της σεξουαλικής βίας, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού, απαιτεί ιδιαίτερα ευαίσθητη αντιμετώπιση από εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο προσωπικό. Τα θύματα σεξουαλικής βίας χρειάζονται άμεση μετατραυματική υποστήριξη σε συνδυασμό με άμεσες ιατροδικαστικές εξετάσεις για τη φύλαξη των αποδεικτικών στοιχείων που απαιτούνται για τη μελλοντική δίωξη. Τα κέντρα υποστήριξης θυμάτων βιασμού ή τα κέντρα παραπομπής θυμάτων σεξουαλικής βίας θα πρέπει να είναι διαθέσιμα σε επαρκή αριθμό και να είναι κατάλληλα κατανομημένα στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους, λαμβανομένων υπόψη της γεωγραφίας και της δημογραφικής σύνθεσης του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Τα κέντρα αυτά μπορούν να εντάσσονται στο υφιστάμενο σύστημα υγείας του κράτους μέλους. Ομοίως, τα θύματα ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, τα οποία είναι συχνά κορίτσια, χρειάζονται συνήθως στοχευμένη υποστήριξη. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι παρέχουν ειδική υποστήριξη προσαρμοσμένη στα εν λόγω θύματα. Λαμβανομένων υπόψη των μοναδικών περιστάσεων των θυμάτων τέτοιων αδικημάτων και της συσχετιζόμενης ευάλωτης θέσης τους, η εν λόγω εξειδικευμένη υποστήριξη θα πρέπει να παρέχεται με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα ιδιωτικότητας και εμπιστευτικότητας.

- (65) Η σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία θεωρείται μορφή διάκρισης λόγω φύλου από τις οδηγίες 2004/113/EK, 2006/54/EK και 2010/41/EE. Η σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες τόσο για τα θύματα όσο και για τους εργοδότες. Θα πρέπει να παρέχονται εσωτερικές ή εξωτερικές συμβουλευτικές υπηρεσίες τόσο στα θύματα όσο και στους εργοδότες, όταν η σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία ποινικοποιείται συγκεκριμένα βάσει του εθνικού δικαίου. Οι εν λόγω υπηρεσίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τους τρόπους κατάλληλης αντιμετώπισης περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία και τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας με σκοπό την απομάκρυνση του δράστη από τον χώρο εργασίας.
- (66) Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διασφαλίζουν ότι οι εθνικές γραμμές βοήθειας είναι προσβάσιμες δωρεάν μέσω του εναρμονισμένου αριθμού σε επίπεδο Ένωσης, δηλαδή του 116 016, επιπλέον τυχόν υφιστάμενων εθνικών αριθμών, και ότι είναι διαθέσιμες σε εικοσιτετράωρη βάση. Το κοινό θα πρέπει να ενημερώνεται επαρκώς για την ύπαρξη και τη χρήση του εναρμονισμένου αριθμού. Οι εν λόγω γραμμές βοήθειας θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούνται από υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων των εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των γυναικών, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές. Οι υφιστάμενοι πάροχοι γραμμών βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων, διαθέτουν σημαντική εμπειρία στην παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Η παρεχόμενη υποστήριξη μέσω των εν λόγω γραμμών βοήθειας θα πρέπει να περιλαμβάνει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και πληροφοριών στα θύματα σχετικά με δια ζώσης υπηρεσίες, όπως κέντρα υποδοχής, υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης, άλλες σχετικές κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες ή την αστυνομία. Οι γραμμές βοήθειας για τα θύματα εγκληματικότητας θα πρέπει να είναι σε θέση να παραπέμπουν τα θύματα σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης, εξειδικευμένες γραμμές βοήθειας, ή και τα δύο, όπου απαιτείται και ζητείται.

- (67) Τα κέντρα υποδοχής και άλλα είδη κατάλληλης προσωρινής στέγης για θύματα εγκληματικότητας διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην προστασία των θυμάτων από πράξεις βίας. Πέρα από την παροχή ασφαλούς χώρου παραμονής, τα κέντρα υποδοχής θα πρέπει να παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη όσον αφορά τα αλληλένδετα προβλήματα που σχετίζονται με την υγεία, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας, και την οικονομική κατάσταση των θυμάτων, καθώς και την καλή διαβίωση των παιδιών τους, με απώτερο σκοπό να προετοιμαστούν τα θύματα για να ζουν αυτόνομα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι διατίθεται επαρκής αριθμός κέντρων υποδοχής και άλλης κατάλληλης προσωρινής στέγης. Ο όρος «επαρκής αριθμός» αποσκοπεί στη διασφάλιση της κάλυψης των αναγκών όλων των θυμάτων, τόσο όσον αφορά τα καταλύματα όσο και όσον αφορά την εξειδικευμένη υποστήριξη. Η τελική έκθεση δραστηριοτήτων της ειδικής ομάδας του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της βίας εξ οικείων, του Σεπτεμβρίου του 2008, συνιστά ασφαλή στέγαση σε εξειδικευμένα κέντρα υποδοχής γυναικών, διαθέσιμα σε κάθε περιοχή, με δυνατότητα στέγασης μίας οικογένειας ανά 10 000 άτομα. Ωστόσο, ο αριθμός των κέντρων υποδοχής θα πρέπει να εξαρτάται από μια ρεαλιστική εκτίμηση της πραγματικής ανάγκης. Η ταυτότητα των θυμάτων που διαμένουν σε τέτοια κέντρα θα πρέπει να παραμένει απόρρητη, προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια των γυναικών. Τα κέντρα υποδοχής θα πρέπει να είναι εξοπλισμένα για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των γυναικών, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής κέντρων υποδοχής μόνο για γυναίκες. Θα πρέπει να προσφέρονται κέντρα υποδοχής και άλλα είδη κατάλληλης προσωρινής στέγης σε εξαρτώμενα πρόσωπα ηλικίας κάτω των 18 ετών. Ωστόσο, η ασφάλεια και η ευημερία των θυμάτων που διαμένουν σε τέτοια κέντρα υποδοχής και είδη στέγης παραμένει η πρώτη προτεραιότητα, ιδίως όταν θύματα και εξαρτώμενα πρόσωπα κοντά στην ενηλικίωση στεγάζονται από κοινού. Στις περιπτώσεις όπου τα κέντρα υποδοχής δεν είναι δωρεάν και τα κράτη μέλη ζητούν συνεισφορά από τα θύματα όταν φιλοξενούνται σε κέντρα υποδοχής ή προσωρινή στέγη, η συνεισφορά θα πρέπει να είναι οικονομικά προσιτή και να μην εμποδίζει την πρόσβαση των θυμάτων σε κέντρα υποδοχής ή και προσωρινή στέγη. Τα κέντρα υποδοχής θα πρέπει να διασφαλίζουν την ύπαρξη εκπαιδευμένου και εξειδικευμένου προσωπικού για τη συνεργασία και την υποστήριξη των θυμάτων.

- (68) Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών για τα παιδιά, τα μέτρα υποστήριξης για τα παιδιά θα πρέπει να περιλαμβάνουν εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής ψυχολογίας, προσαρμοσμένες στην ηλικία, τις αναπτυξιακές ανάγκες και την προσωπική κατάσταση του παιδιού, σε συνδυασμό με παιδιατρική φροντίδα, όπου είναι αναγκαίο, και να παρέχονται μόλις οι αρμόδιες αρχές έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι τα παιδιά ενδέχεται να υπήρξαν θύματα, έννοια που καλύπτει και τα παιδιά-μάρτυρες. Κατά την παροχή υποστήριξης στα παιδιά, τα δικαιώματα του παιδιού, όπως ορίζονται στο άρθρο 24 του Χάρτη, θα πρέπει να αποτελούν πρωταρχικό μέλημα.
- (69) Λαμβανομένων υπόψη των δια βίου συνεπειών της βίας κατά των γυναικών ή της εξ οικείων βίας για παιδιά των οποίων ο γονέας έχει σκοτωθεί ως αποτέλεσμα των εν λόγω αδικημάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα παιδιά αυτά μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από την παρούσα οδηγία, ιδίως μέσω στοχευμένων μέτρων προστασίας και υποστήριξης, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια τυχόν σχετικών δικαστικών διαδικασιών.
- (70) Προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια των παιδιών κατά τη διάρκεια πιθανών επισκέψεων δράστη ή υπόπτου που ασκεί τη γονική μέριμνα με δικαίωμα επικοινωνίας όπως ορίζεται στο εφαρμοστέο εθνικό αστικό δίκαιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι διατίθενται εποπτευόμενοι ουδέτεροι χώροι, μεταξύ άλλων σε υπηρεσίες προστασίας του παιδιού ή κοινωνικής πρόνοιας, ώστε οι επισκέψεις αυτές να μπορούν να πραγματοποιούνται εκεί προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Εάν χρειαστεί, οι επισκέψεις θα πρέπει να πραγματοποιούνται παρουσία υπαλλήλων προστασίας των παιδιών ή κοινωνικής πρόνοιας. Όταν είναι αναγκαίο να παρασχεθεί προσωρινή στέγη, τα παιδιά θα πρέπει να στεγάζονται κατά προτεραιότητα μαζί με πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα και που δεν είναι ο δράστης ή ύποπτος. Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να λαμβάνεται πάντα υπόψη.

- (71) Τα θύματα που πλήττονται από διατομεακές διακρίσεις διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να υποστούν βία. Τα θύματα αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν γυναίκες με αναπηρία, γυναίκες με καθεστώς διαμονής εξαρτώμενου προσώπου ή άδεια διαμονής εξαρτώμενου προσώπου, μετανάστριες που δεν διαθέτουν επίσημα έγγραφα, αιτούσες την παροχή διεθνούς προστασίας, γυναίκες που προσπαθούν να ξεφύγουν από ένοπλες συγκρούσεις, γυναίκες που πλήττονται από την έλλειψη στέγης, γυναίκες με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο, γυναίκες που ζουν σε αγροτικές περιοχές, εκδιδόμενες γυναίκες, γυναίκες με χαμηλό εισόδημα, κρατούμενες, λεσβίες, ομοφυλόφιλες, αμφιφυλόφιλες, τρανς ή ίντερσεξ άτομα, ηλικιωμένες γυναίκες ή γυναίκες με διαταραχές χρήσης αλκοόλ και ναρκωτικών. Τα θύματα που υφίστανται διατομεακές διακρίσεις θα πρέπει, συνεπώς, να λαμβάνουν ειδική προστασία και υποστήριξη.
- (72) Οι γυναίκες με αναπηρίες υφίστανται δυσανάλογα βία κατά των γυναικών και εξ οικείων βία και, λόγω των αναπηριών τους, αντιμετωπίζουν συχνά δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε μέτρα προστασίας και υποστήριξης. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι γυναίκες αυτές μπορούν να επωφελούνται πλήρως από τα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, σε ισότιμη βάση με άλλα άτομα, δίνοντας παράλληλα τη δέουσα προσοχή στην ιδιαίτερη ευαλωτότητα των εν λόγω θυμάτων και στις πιθανές δυσκολίες τους όταν ζητούν βοήθεια.

- (73) Οι δράσεις για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας θα πρέπει να βασίζονται σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα αποτελείται από πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή προληπτικά μέτρα. Τα πρωτογενή προληπτικά μέτρα θα πρέπει να αποσκοπούν στην πρόληψη της βίας και θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν δράσεις όπως εκστρατείες ευαισθητοποίησης και στοχευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα για την καλύτερη κατανόηση από το ευρύ κοινό των διαφόρων εκδηλώσεων κάθε μορφής βίας και των συνεπειών τους και για την περαιτέρω ενημέρωση σχετικά με τη συναίνεση στις διαπροσωπικές σχέσεις σε νεαρή ηλικία. Τα δευτερογενή προληπτικά μέτρα θα πρέπει να αποσκοπούν στον έγκαιρο εντοπισμό της βίας και στην πρόληψη της εξέλιξής της ή της κλιμακώσεώς της σε πρώιμο στάδιο. Η τριτογενής πρόληψη θα πρέπει να επικεντρώνεται στην πρόληψη της υποτροπής και της εκ νέου θυματοποίησης και στην ορθή διαχείριση των συνεπειών της βίας και θα μπορούσε να περιλαμβάνει την προώθηση της παρέμβασης των παρευρισκομένων, των κέντρων έγκαιρης παρέμβασης και των προγραμμάτων παρέμβασης.
- (74) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα προληπτικά μέτρα. Αυτά τα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας. Η πρόληψη μπορεί επίσης να εντάσσεται στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της ενίσχυσης της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, των κοινωνικοσυναισθηματικών ικανοτήτων και της ενσυναίσθησης, καθώς και της εκμάθησης τρόπων με τους οποίους αναπτύσσονται υγιείς σχέσεις με σεβασμό. Λαμβάνοντας υπόψη τα γλωσσικά εμπόδια και τα διαφορετικά επίπεδα αλφαριθμητισμού και ικανοτήτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επικεντρωθούν σε στοχευμένα μέτρα σε ομάδες αυξημένου κινδύνου, στις οποίες περιλαμβάνονται τα παιδιά, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητά τους, τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που παρουσιάζουν διαταραχές λόγω αλκοόλ και ναρκωτικών, καθώς και οι λεσβίες, τα ομοφυλόφιλα, αμφιφυλόφιλα, τρανς και ίντερσεξ άτομα.

- (75) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την πρόληψη της καλλιέργειας επιβλαβών έμφυλων στερεοτύπων με σκοπό την εξάλειψη της αντίληψης ότι οι γυναίκες είναι κατώτερες ή των στερεοτύπων ρόλων γυναικών και ανδρών. Αυτό θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν να διασφαλίσουν ότι ο πολιτισμός, τα έθιμα, η θρησκεία, η παράδοση ή η τιμή δεν εκλαμβάνονται ως δικαιολογία ή δεν συνεπάγονται ηπιότερη μεταχείριση των αδικημάτων βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας. Τα προληπτικά μέτρα θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους άνδρες και τα αγόρια να λειτουργούν ως θετικά πρότυπα, υποστηρίζοντας την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αλλά θα πρέπει επίσης να αποσκοπούν στην υπέρβαση των στερεοτύπων σύμφωνα με τα οποία οι άνδρες αρνούνται να αναζητήσουν βοήθεια όταν γίνονται οι ίδιοι αποδέκτες βίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι από πολύ νεαρή ηλικία τα παιδιά εκτίθενται σε έμφυλους ρόλους που διαμορφώνουν την αυτοαντίληψή τους και επηρεάζουν τις ακαδημαϊκές και επαγγελματικές επιλογές τους, καθώς και τις προσδοκίες τους από τους ρόλους τους ως γυναικών και ανδρών καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπιστούν τα έμφυλα στερεότυπα ήδη από το στάδιο της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.
- (76) Προκειμένου να επικεντρωθούν οι πόροι εκεί όπου είναι περισσότερο αναγκαίοι, η απαίτηση λήψης προληπτικών μέτρων για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων και τον καταναγκαστικό γάμο. Επίσης, η έκταση των μέτρων αυτών θα πρέπει να είναι ανάλογη με τον αριθμό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο ή επηρεάζονται από την πρακτική αυτή στο οικείο κράτος μέλος.

- (77) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα θύματα εντοπίζονται και λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι υπάλληλοι που ενδέχεται να έρχονται σε επαφή με θύματα λαμβάνουν κατάρτιση και στοχευμένες πληροφορίες. Οι δικαστικοί υπάλληλοι θα πρέπει να υποχρεούνται να παρακολουθούν σχετική κατάρτιση μόνον εάν είναι πιθανό να έρθουν σε επαφή με θύματα και μόνο σε επίπεδο κατάλληλο για την επαφή που έχουν με τα θύματα. Θα πρέπει να προτείνεται κατάρτιση για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές, καθώς και για τους επαγγελματίες του κλάδου παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στα θύματα ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Η εν λόγω κατάρτιση θα πρέπει να περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, κατάρτιση σχετικά με τις υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης θυμάτων στις οποίες θα πρέπει να παραπέμπονται τα θύματα ή εξειδικευμένη κατάρτιση, όταν η εργασία των υπαλλήλων έχει ως επίκεντρο θύματα με ειδικές ανάγκες, καθώς και ειδική ψυχολογική κατάρτιση. Η κατάρτιση θα πρέπει να καλύπτει τον κίνδυνο και την πρόληψη του εκφοβισμού, καθώς και της επανειλημμένης και δευτερογενούς θυματοποίησης, και τη διαθεσιμότητα μέτρων προστασίας και υποστήριξης για τα θύματα. Για την πρόληψη και την κατάλληλη αντιμετώπιση περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία, τα πρόσωπα που ασκούν εποπτικά καθήκοντα θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν κατάρτιση, όταν η σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία τυγχάνει ειδικής ποινικής μεταχείρισης βάσει του εθνικού δικαίου. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται σχετικά με τον κίνδυνο βίας από τρίτους. Ως «βία από τρίτους» νοείται η βία που ενδέχεται να υποστεί το προσωπικό στον χώρο εργασίας, στα χέρια συναδέλφου ή προσώπου που δεν είναι συνάδελφος και περιλαμβάνει περιπτώσεις όπως νοσηλευτικό προσωπικό που παρενοχλείται σεξουαλικά από ασθενή.

- (78) Προκειμένου να θεσπιστεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιοι υπάλληλοι και επαγγελματίες λαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με τη συντονισμένη διατομεακή συνεργασία, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιοι κυβερνητικοί φορείς και αρχές χειρίζονται ταχέως τις παραπομπές υποθέσεων και ότι οι σχετικοί επαγγελματίες, μεταξύ άλλων στον ιατρικό, νομικό και εκπαιδευτικό τομέα, καθώς και στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών, συμμετέχουν στον χειρισμό τέτοιων υποθέσεων. Θα πρέπει να εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν τον τρόπο με τον οποία θα οργανώνεται η εν λόγω κατάρτιση. Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να ερμηνεύονται ως παρέμβαση στην αυτονομία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- (79) Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ελλιπής υποβολή καταγγελιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργάζονται με τις αρχές επιβολής του νόμου για την ανάπτυξη κατάρτισης, ιδίως όσον αφορά τα επιβλαβή έμφυλα στερεότυπα, αλλά και για την πρόληψη των αδικημάτων, δεδομένης της συνήθους στενής επαφής τους με ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο βίας και με θύματα.
- (80) Θα πρέπει να καταρτιστούν προγράμματα παρέμβασης για την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου διάπραξης αδικημάτων βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας ή του κινδύνου υποτροπής. Τα προγράμματα παρέμβασης θα πρέπει να υλοποιούνται από εκπαιδευμένους και ειδικευμένους επαγγελματίες. Τα προγράμματα παρέμβασης θα πρέπει να στοχεύουν συγκεκριμένα στην εγγύηση ασφαλών σχέσεων και στο να διδαχθούν οι δράστες ή τα πρόσωπα που κινδυνεύουν να διαπράξουν αδικήματα τον τρόπο υιοθέτησης μη βίαιης συμπεριφοράς στις διαπροσωπικές σχέσεις και τον τρόπο αντιμετώπισης βίαιων μοτίβων συμπεριφοράς. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν κοινά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές που καταρτίζει το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων για τα προγράμματα παρέμβασης.

- (81) Πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα προγράμματα παρέμβασης θα πρέπει να παρέχονται σε δράστη ή ύποπτο βίας που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, ο οποίος υπόκειται σε επείγουσα εντολή απαγόρευσης, εντολή περιορισμού ή εντολή προστασίας.
- (82) Όσον αφορά τα αδικήματα που ισοδυναμούν με βιασμό, οι δράστες θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε προγράμματα παρέμβασης για τον μετριασμό του κινδύνου υποτροπής.
- (83) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές, ολοκληρωμένες και συντονισμένες πολιτικές που περιλαμβάνουν όλα τα σχετικά μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να θέτουν τα δικαιώματα του θύματος στο επίκεντρο όλων των μέτρων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζουν ποιες αρχές ορίζονται ή συγκροτούνται ως επίσημοι φορείς αρμόδιοι για τον συντονισμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, σύμφωνα με την αρχή της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω αρχές διαθέτουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν έναν ελάχιστο συντονισμό σε κεντρικό επίπεδο, καθώς και, κατά περίπτωση, σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και με την επιφύλαξη της κατανομής των εξουσιών σε κάθε κράτος μέλος. Ο συντονισμός αυτός θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος των εθνικών σχεδίων δράσης.

- (84) Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων που εργάζονται με θύματα, συμπεριλαμβάνουν ευρύ φάσμα φορέων με πολλαπλούς ρόλους και εντολές. Οι οργανισμοί αυτοί παρέχουν πολύτιμη εμπειρογνωμοσύνη και η συμμετοχή και η συμβολή τους θα μπορούσαν να είναι επωφελείς κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού, της εφαρμογής και των συναφών διαδικασιών παρακολούθησης των κυβερνητικών πολιτικών.
- (85) Στο πλαίσιο των προσπαθειών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγκρίνουν εθνικά σχέδια δράσης.
- (86) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα θύματα αδικημάτων κυβερνοβίας που ορίζονται στην παρούσα οδηγία μπορούν να ασκήσουν πραγματικά τα δικαιώματά τους για αφαίρεση παράνομου υλικού που σχετίζεται με τα εν λόγω αδικήματα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίζουν την αυτορρυθμιστική συνεργασία μεταξύ των σχετικών παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών. Για να διασφαλιστεί ότι το εν λόγω υλικό εντοπίζεται εγκαίρως και αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά, και ότι τα θύματα των εν λόγω αδικημάτων λαμβάνουν επαρκή βοήθεια και υποστήριξη, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν τη θέσπιση μέτρων αυτορρύθμισης οικειοθελούς χαρακτήρα ή την ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτά, όπως κωδίκων συμπεριφοράς. Η διευκόλυνση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα αυτορρύθμισης για τον εντοπισμό συστηματικών κινδύνων, ιδίως για την ενίσχυση των μηχανισμών που έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση της κυβερνοβίας και για τη βελτίωση της κατάρτισης των εργαζομένων των εν λόγω παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών που συμμετέχουν στην πρόληψη της βίας και παρέχουν βοήθεια και υποστήριξη στα θύματα. Τα εν λόγω μέτρα αυτορρύθμισης θα μπορούσαν να συμπληρώνουν τη δράση σε επίπεδο Ένωσης, ιδίως στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065.

- (87) Η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και η διαβούλευση σε μεμονωμένες περιπτώσεις, στο πλαίσιο των εντολών της Eurojust, του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για ποινικές υποθέσεις και άλλων οικείων οργανισμών της Ένωσης, θα μπορούσε να έχει μεγάλη σημασία για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας.
- (88) Οι πολιτικές για την κατάλληλη αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας μπορούν να διατυπωθούν μόνο βάσει ολοκληρωμένων και συγκρίσιμων αναλυτικών δεδομένων. Για την αποτελεσματική παρακολούθηση των εξελίξεων στα κράτη μέλη, τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να διεξάγουν τακτικά έρευνες. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με τη χρήση της εναρμονισμένης μεθοδολογίας της Επιτροπής (Eurostat).
- (89) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα δεδομένα που συλλέγονται για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας περιορίζονται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο για να στηριχθεί η παρακολούθηση της συχνότητας και των τάσεων της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, και για να σχεδιαστούν νέες στρατηγικές πολιτικής στον τομέα αυτό. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τα απαραίτητα δεδομένα στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων προκειμένου να προβλεφθεί η συγκρισιμότητα, η αξιολόγηση και η ανάλυση αυτών των δεδομένων σε επίπεδο Ένωσης.

- (90) Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή της διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές, πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και τις οδηγίες 2002/58/ΕΚ¹³ και (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ) 2016/794¹⁴, (ΕΕ) 2018/1725¹⁵ και (ΕΕ) 2018/1727¹⁶ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή σύμφωνα με τυχόν άλλους εφαρμοστέους κανόνες της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων.
- (91) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες και, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίζουν ή να διατηρούν αυστηρότερους κανόνες ποινικού δικαίου σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον τομέα της βίας κατά των γυναικών. Όσον αφορά τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας που αφορούν τα δικαιώματα των θυμάτων, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις με υψηλότερα πρότυπα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που παρέχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας και υποστήριξης στα θύματα.

¹³ Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37).

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ (ΕΕ L 135 της 24.5.2016, σ. 53).

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 138).

- (92) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, και συγκεκριμένα η πρόληψη και η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας σε ολόκληρη την Ένωση βάσει κοινών ελάχιστων κανόνων, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων των προβλεπόμενων μέτρων, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (93) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Ιρλανδία γνωστοποίησε, με επιστολή της 22ας Ιουνίου 2022, την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (94) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (95) Ζητήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος γνωμοδότησε στις 5 Απριλίου 2022,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Κεφάλαιο 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας. Θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τα ακόλουθα:
 - α) τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των ποινών στους τομείς της γενετήσιας εκμετάλλευσης γυναικών και παιδιών και της εγκληματικότητας στον χώρο της πληροφορικής·
 - β) τα δικαιώματα των θυμάτων κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας πριν, κατά και για ενδεδειγμένο χρονικό διάστημα μετά την ποινική διαδικασία·
 - γ) προστασία και υποστήριξη των θυμάτων, πρόληψη και έγκαιρη παρέμβαση.
2. Τα κεφάλαια 3 έως 7 εφαρμόζονται σε όλα τα θύματα αδικημάτων βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, ανεξαρτήτως φύλου. Τέτοιου είδους θύματα είναι όλα τα θύματα πράξεων που ποινικοποιούνται βάσει του κεφαλαίου 2 και θύματα άλλων πράξεων βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, όπως ποινικοποιούνται βάσει άλλων νομικών πράξεων της Ένωσης ή βάσει του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «βία κατά των γυναικών»: όλες οι πράξεις έμφυλης βίας, οι οποίες στρέφονται κατά γυναίκας ή κοριτσιού επειδή είναι γυναίκα ή κορίτσι, ή που πλήττουν δυσανάλογα γυναίκες ή κορίτσια, που έχουν ως αποτέλεσμα ή ενδέχεται να προκαλέσουν σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή ταλαιπωρία, συμπεριλαμβανομένων των απειλών διάπραξης τέτοιων πράξεων, του καταναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή·
- β) «εξ οικείων βία»: όλες οι πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας, οι οποίες λαμβάνουν χώρα εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας, ανεξάρτητα από βιολογικούς ή νομικούς οικογενειακούς δεσμούς, ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, ανεξάρτητα από το αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιραστεί την ίδια κατοικία με το θύμα·
- γ) «θύμα»: κάθε πρόσωπο, ανεξαρτήτως του φύλου του/της, το οποίο έχει υποστεί βλάβη, η οποία προκλήθηκε άμεσα από πράξεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που έχουν υποστεί βλάβη επειδή κατέστησαν μάρτυρες εξ οικείων βίας·
- δ) «πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας»: πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας όπως ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο ζ) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065·
- ε) «πάροχος ενδιάμεσων υπηρεσιών»: πάροχος ενδιάμεσων υπηρεσιών όπως ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065·

- στ) «παιδί»: κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών·
- ζ) «εξαρτώμενο πρόσωπο»: νοείται το παιδί του θύματος ή κάθε προσώπου, εκτός του δράστη ή του υπόπτου, που ζει στο ίδιο νοικοκυριό με το θύμα και στο οποίο το θύμα παρέχει φροντίδα και υποστήριξη·
- η) «αρμόδια αρχή»: κάθε δημόσια αρχή που ορίζεται βάσει του εθνικού δικαίου ως αρμόδια για την εκτέλεση καθήκοντος όπως προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Κεφάλαιο 2

Αδικήματα που αφορούν τη γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών και την εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής

Άρθρο 3

Ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες εκ προθέσεως πράξεις τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα:

- α) η εκτομή, ο αγκητηριασμός ή η διενέργεια οποιουδήποτε άλλου ακρωτηριασμού στο σύνολο ή σε μέρος των μεγάλων χειλέων του αιδοίου, των μικρών χειλέων του αιδοίου ή της κλειτορίδας·
- β) ο καταναγκασμός ή η εξώθηση γυναίκας ή κοριτσιού να υποβληθεί σε οποιαδήποτε πράξη του σημείου α).

Άρθρο 4
Καταναγκαστικός γάμος

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες εκ προθέσεως πράξεις τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα:

- α) ο εξαναγκασμός ενός ενήλικα ή ενός παιδιού να συνάψει γάμο·
- β) ο δελεασμός ενήλικα ή παιδιού στο έδαφος κράτους άλλου από εκείνο στο οποίο διαμένει με σκοπό να εξαναγκαστεί ο εν λόγω ενήλικας ή το εν λόγω παιδί να συνάψει γάμο.

Άρθρο 5
Μη συναινετική κοινοχρησία υλικού προσωπικής φύσης ή παραποιημένου υλικού

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες εκ προθέσεως πράξεις τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα:
 - α) η διάθεση στο κοινό, μέσω τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), εικόνων, βίντεο ή παρόμοιου υλικού που απεικονίζει άσεμνες σεξουαλικές δραστηριότητες ή τα απόκρυφα μέρη ενός προσώπου χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω προσώπου, όταν η εν λόγω συμπεριφορά μπορεί να είναι πολύ επιβλαβής για τα πρόσωπα αυτά·
 - β) η παραγωγή, η παραποίηση ή η αλλοίωση και η επακόλουθη διάθεση στο κοινό, μέσω ΤΠΕ, εικόνων, βίντεο ή παρόμοιου υλικού, που δίνει την εντύπωση ότι ένα πρόσωπο επιδίδεται σε άσεμνες σεξουαλικές δραστηριότητες, χωρίς τη συναίνεσή του προσώπου, όταν η εν λόγω συμπεριφορά μπορεί να είναι πολύ επιβλαβής για το εν λόγω πρόσωπο·

γ) η απειλή τέλεσης των πράξεων που προβλέπονται στο στοιχείο α) ή β) προκειμένου να εξαναγκαστεί ένα πρόσωπο να προβεί, να συναινέσει σε ορισμένη ενέργεια ή να απόσχει απ' αυτήν.

2. Η παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) του παρόντος άρθρου δεν θίγουν την υποχρέωση σεβασμού των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των αρχών που ορίζονται στον Χάρτη και εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των θεμελιωδών αρχών που σχετίζονται με την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης και την ελευθερία της τέχνης και των επιστημών, όπως εφαρμόζονται στο ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 6

Παρανοχλητική κυβερνοπαρακολούθηση

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εκ προθέσεως πράξεις της κατ' επανάληψη ή συνεχούς θέσης άλλου προσώπου υπό παρακολούθηση, χωρίς τη συναίνεση του εν λόγω προσώπου ή νόμιμη άδεια, μέσω ΤΠΕ, με σκοπό την ιχνηλάτηση ή την επιτήρηση των κινήσεων και των δραστηριοτήτων του εν λόγω προσώπου, όταν η εν λόγω συμπεριφορά μπορεί να είναι πολύ επιβλαβής για το πρόσωπο αυτό, τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 7

Κυβερνοπαρενόχληση

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες εκ προθέσεως πράξεις τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα:

α) κατ' επανάληψη ή συνεχής συμμετοχή σε απειλητική συμπεριφορά που στρέφεται κατά προσώπου, τουλάχιστον όταν η συμπεριφορά αυτή συνεπάγεται απειλές για τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων, μέσω ΤΠΕ, όταν η συμπεριφορά αυτή ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρό φόβο στο πρόσωπο για την ασφάλειά του ή για την ασφάλεια των εξαρτώμενων προσώπων·

- β) συμμετοχή, από κοινού με άλλα πρόσωπα, μέσω ΤΠΕ, σε δημοσίως προσβάσιμη απειλητική ή προσβλητική συμπεριφορά, η οποία στρέφεται κατά προσώπου, όταν η συμπεριφορά αυτή ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο εν λόγω πρόσωπο.
- γ) η μη ζητηθείσα αποστολή, μέσω ΤΠΕ, εικόνας, βίντεο ή άλλου παρόμοιου υλικού που απεικονίζει γεννητικά όργανα, όταν η εν λόγω συμπεριφορά ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο πρόσωπο που λαμβάνει το υλικό αυτό·
- δ) διάθεση στο κοινό, μέσω ΤΠΕ, υλικού που περιέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενός προσώπου, χωρίς τη συγκατάθεση του εν λόγω προσώπου, με σκοπό την υποκίνηση άλλων ατόμων να προκαλέσουν σωματική ή σοβαρή ψυχολογική βλάβη σε αυτό το πρόσωπο.

Άρθρο 8

Κυβερνοϋποκίνηση βίας ή μίσους.

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα η εκ προθέσεως υποκίνηση βίας ή μίσους κατά ομάδας προσώπων ή μέλους τέτοιας ομάδας προσδιοριζόμενης βάσει του φύλου, με τη διάδοση στο κοινό, μέσω ΤΠΕ, υλικού που περιέχει τέτοια υποκίνηση.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέγουν να τιμωρούν μόνο συμπεριφορά η οποία είτε εκδηλώνεται κατά τρόπο που ενδέχεται να διαταράξει τη δημόσια τάξη είτε έχει απειλητικό, υβριστικό ή προσβλητικό χαρακτήρα.

Άρθρο 9

Ηθική αυτουργία, συνέργεια, και απόπειρα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η υποκίνηση διάπραξης οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος που προβλέπεται στα άρθρα 3 έως 6 και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο β) τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα.
2. Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι η συνέργεια στη διάπραξη οποιουδήποτε από τα ποινικά αδικήματα του άρθρου 3 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και των άρθρων 4 έως 8 τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η απόπειρα διάπραξης ποινικού αδικήματος των άρθρων 3 και 4 τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 10

Ποινές

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 3 έως 9 τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινές.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 3 τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης, το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον πέντε έτη.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 4 τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης, το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον τρία έτη.

4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα ποινικά αδικήματα τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6, στο άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και δ) και στο άρθρο 8, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον ένα έτος.

Άρθρο 11

Επιβαρυντικές περιστάσεις

Στον βαθμό που οι ακόλουθες περιστάσεις δεν αποτελούν ήδη μέρος των συστατικών στοιχείων των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 8, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι, σε σχέση με τα σχετικά ποινικά αδικήματα που προβλέπονται σε αυτά τα άρθρα, μία ή περισσότερες από τις παρακάτω περιστάσεις μπορούν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, να θεωρούνται επιβαρυντική περίσταση:

- α) το αδίκημα, ή άλλο ποινικό αδίκημα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, διαπράχθηκε κατ' επανάληψη·
- β) το αδίκημα διαπράχθηκε σε βάρος προσώπου που κατέστη ευάλωτο λόγω ειδικών περιστάσεων, όπως λόγω κατάστασης εξάρτησης ή κατάστασης σωματικής, διανοητικής, πνευματικής ή αισθητηριακής αναπηρίας·
- γ) το αδίκημα διαπράχθηκε σε βάρος παιδιού·
- δ) το αδίκημα διαπράχθηκε παρουσία παιδιού·
- ε) το αδίκημα διαπράχθηκε από δύο ή περισσότερα πρόσωπα που ενήργησαν από κοινού·
- στ) ακραία επίπεδα βίας προηγήθηκαν του αδικήματος ή σημειώθηκαν κατά τη διάρκειά του·

- ζ) το αδίκημα διαπράχθηκε με τη χρήση όπλου ή την απειλή χρήσης όπλου·
- η) το αδίκημα διαπράχθηκε με τη χρήση βίας ή την απειλή χρήσης βίας, ή μέσω καταναγκασμού·
- θ) η συμπεριφορά προκάλεσε τον θάνατο του θύματος ή σοβαρή σωματική ή ψυχολογική βλάβη στο θύμα·
- ι) ο δράστης έχει καταδικασθεί στο παρελθόν για αδικήματα του ίδιου τύπου·
- ια) το αδίκημα διαπράχθηκε κατά πρώην ή νυν συζύγου ή συντρόφου·
- ιβ) το αδίκημα διαπράχθηκε από μέλος της οικογένειας ή από πρόσωπο που συνοικούσε με το θύμα·
- ιγ) το αδίκημα διαπράχθηκε με κατάχρηση αναγνωρισμένης θέσης εμπιστοσύνης, εξουσίας ή επιρροής·
- ιδ) το αδίκημα διαπράχθηκε κατά προσώπου, επειδή το πρόσωπο αυτό ήταν δημόσιος εκπρόσωπος, δημοσιογράφος ή υπερασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
- ιε) σκοπός του αδικήματος ήταν η διατήρηση ή η αποκατάσταση της λεγόμενης «τιμής» ενός προσώπου, μιας οικογένειας, κοινότητας ή άλλης παρόμοιας ομάδας·
- ιστ) πρόθεση του αδικήματος ήταν να τιμωρηθεί το θύμα για τον γενετήσιο προσανατολισμό, το φύλο, το χρώμα, τη θρησκεία, την κοινωνική προέλευση ή τις πολιτικές πεποιθήσεις του.

Άρθρο 12
Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 9 όταν:
 - α) το αδίκημα διαπράττεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει εντός της επικράτειάς του·
 - β) ο παραβάτης είναι υπήκοός του.
2. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την απόφασή του να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του για τα ποινικά αδικήματα όπως προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 9 που έχουν διαπραχθεί εκτός του εδάφους του, όταν:
 - α) το αδίκημα διαπράττεται σε βάρος υπηκόου του ή σε βάρος προσώπου που έχει τη συνήθη διαμονή του στην επικράτειά του· ή
 - β) ο δράστης έχει τη συνήθη διαμονή του στην επικράτειά του.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η δικαιοδοσία τους η οποία θεμελιώνεται ως προς τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 5 έως 9 περιλαμβάνει καταστάσεις κατά τις οποίες το ποινικό αδίκημα διαπράττεται μέσω ΤΠΕ η οποία προσπελαύνεται από την επικράτειά τους, ασχέτως εάν ο πάροχος ενδιάμεσων υπηρεσιών είναι εγκατεστημένος στην επικράτειά τους ή όχι.

4. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου, κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι η δικαιοδοσία του, η οποία θεμελιώνεται επί των ποινικών αδικημάτων των άρθρων 3 και 4, δεν υπόκειται στον όρο ότι οι πράξεις που αναφέρονται στα εν λόγω άρθρα τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα στο κράτος όπου τελέστηκαν.
5. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 στοιχείο β), τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι η άσκηση της δικαιοδοσίας τους δεν υπόκειται στον όρο ότι η δίωξη μπορεί να ασκηθεί μόνον κατόπιν έγκλησης του θύματος στον τόπο όπου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα ή κατόπιν καταγγελίας από το κράτος στο έδαφος του οποίου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 13

Προθεσμίες παραγραφής

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση προθεσμίας παραγραφής η οποία να καθιστά δυνατή τη διερεύνηση, τη δίωξη, τη διεξαγωγή δίκης και την έκδοση δικαστικής απόφασης σχετικά με τα ποινικά αδικήματα των άρθρων 3 έως 9 για επαρκές χρονικό διάστημα μετά τη διάπραξη των εν λόγω ποινικών αδικημάτων προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα εν λόγω ποινικά αδικήματα. Η προθεσμία παραγραφής είναι κατάλληλη για τη σοβαρότητα του επίμαχου ποινικού αδικήματος.
2. Όταν το θύμα είναι παιδί, η προθεσμία παραγραφής για τα ποινικά αδικήματα του άρθρου 3 αρχίζει να τρέχει το νωρίτερο όταν το θύμα συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.

Κεφάλαιο 3

Προστασία των θυμάτων και πρόσβαση στη δικαιοσύνη

Άρθρο 14

Καταγγελία βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας

1. Εκτός από τα δικαιώματα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα μπορούν να καταγγέλλουν στις αρμόδιες αρχές πράξεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας μέσω προσβάσιμων, εύχρηστων και άμεσα διαθέσιμων διαύλων. Αυτό περιλαμβάνει, τουλάχιστον για τα κυβερνοεγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 5 έως 8 της παρούσας οδηγίας, τη δυνατότητα αναφοράς μέσω διαδικτύου ή μέσω άλλων προσβάσιμων και ασφαλών ΤΠΕ, με την επιφύλαξη των εθνικών διαδικαστικών κανόνων σχετικά με την επισημοποίηση της διαδικτυακής αναφοράς.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η δυνατότητα αναφοράς μέσω διαδικτύου ή μέσω άλλων προσβάσιμων και ασφαλών ΤΠΕ περιλαμβάνει τη δυνατότητα υποβολής αποδεικτικών στοιχείων χρησιμοποιώντας τα μέσα που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο, με την επιφύλαξη των εθνικών διαδικαστικών κανόνων σχετικά με την επισημοποίηση της υποβολής αποδεικτικών στοιχείων.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ. Τα κράτη μέλη ενδέχεται να μπορούν να επεκτείνουν τη νομική συνδρομή στα θύματα κατά την αναφορά ποινικών αδικημάτων, όπου αυτό προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να ενθαρρύνουν κάθε πρόσωπο που γνωρίζει ή υποψιάζεται, καλόπιστα, ότι έχουν τελεστεί πράξεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, ή ότι αναμένονται πράξεις βίας, να αναφέρει τέτοιους είδους πράξεις στις αρμόδιες αρχές χωρίς τον φόβο αρνητικών συνεπειών.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας, οι οποίοι δεσμεύονται από επαγγελματικό απόρρητο, δύνανται να υποβάλλουν καταγγελία στις αρμόδιες αρχές, όταν έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος πρόκλησης σοβαρής σωματικής βλάβης σε πρόσωπο ως αποτέλεσμα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.
5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν το θύμα είναι παιδί, με την επιφύλαξη των κανόνων περί επαγγελματικού απορρήτου των δικηγόρων ή, όπου αυτό προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, του απορρήτου της εξομολόγησης ή ισοδύναμων αρχών, οι επαγγελματίες που υπόκεινται σε υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας βάσει του εθνικού δικαίου δύνανται να υποβάλλουν καταγγελία στις αρμόδιες αρχές, όταν έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι προκλήθηκε στο παιδί σοβαρή σωματική βλάβη ως αποτέλεσμα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.
6. Όταν παιδιά καταγγέλλουν πράξεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας στις αρμόδιες αρχές, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες καταγγελίας είναι ασφαλείς, εμπιστευτικές, σχεδιασμένες και προσβάσιμες με φιλικό προς τα παιδιά τρόπο και σχεδιασμένες και προσβάσιμες σε φιλική προς τα παιδιά γλώσσα, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του παιδιού.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στις διαδικασίες καταγγελίας βοηθούν επαγγελματίες που είναι εκπαιδευμένοι να εργάζονται με παιδιά, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα γίνονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν ο ασκών τη γονική μέριμνα εμπλέκεται στην πράξη βίας, η δυνατότητα του παιδιού να καταγγείλει την πράξη δεν εξαρτάται από τη συναίνεση του ασκούντος τη γονική μέριμνα και ότι τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας του παιδιού λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές προτού το εν λόγω πρόσωπο ενημερωθεί σχετικά με την καταγγελία.

Άρθρο 15

Ποινική έρευνα και δίωξη

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα, οι μονάδες ή οι υπηρεσίες που διερευνούν και διώκουν τις πράξεις βίας κατά των γυναικών ή την εξ οικείων βία διαθέτουν επαρκή εμπειρία σε αυτά τα θέματα και έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά ερευνητικά εργαλεία για την αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη τέτοιων πράξεων, ιδίως για τους σκοπούς της συλλογής, ανάλυσης και διασφάλισης ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων σε περιπτώσεις κυβερνοεγκλημάτων όπως προβλέπονται στα άρθρα 5 έως 8.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι καταγγελίες που αφορούν πράξεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας εξετάζονται και διαβιβάζονται χωρίς καθυστέρηση στις αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της διερεύνησης και δίωξης και για τους σκοπούς της λήψης μέτρων προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19, όταν κρίνεται απαραίτητο.
3. Όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν βάσιμους λόγους να υποψιάζονται ότι ενδέχεται να έχει διαπραχθεί ποινικό αδίκημα, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, διερευνούν αποτελεσματικά, κατόπιν καταγγελίας ή ίδιας πρωτοβουλίας, πράξεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας. Μεριμνούν για την υποβολή επίσημου αρχείου και τηρούν αρχείο των σχετικών πορισμάτων και αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

4. Προκειμένου να βοηθούν στην εκούσια εξασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων, ιδίως σε περιπτώσεις σεξουαλικής βίας, οι αρμόδιες αρχές παραπέμπουν τα θύματα, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, στους αρμόδιους επαγγελματίες του τομέα της υγείας ή στις υπηρεσίες υποστήριξης που προβλέπονται στα άρθρα 25, 26 και 27 που ειδικεύονται στην παροχή βοήθειας για την εξασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων. Τα θύματα ενημερώνονται το συντομότερο δυνατόν για τη σημασία της συλλογής τέτοιων αποδεικτικών στοιχείων.
5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η ποινική έρευνα ή η δίωξη πράξεων βιασμού δεν εξαρτώνται από καταγγελία ή έγκληση του θύματος ή του εκπροσώπου του, και ότι η ποινική διαδικασία δεν διακόπτεται αποκλειστικά και μόνο λόγω απόσυρσης της καταγγελίας ή της έγκλησης.

Άρθρο 16

Ατομική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό των αναγκών προστασίας των θυμάτων

1. Πέραν των απαιτήσεων της ατομικής αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 22 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, τουλάχιστον όσον αφορά τα θύματα σεξουαλικής βίας και εξ οικείων βίας, τηρούνται οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.
2. Σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο, όπως κατά την πρώτη επαφή με τις αρμόδιες αρχές ή το συντομότερο δυνατόν μετά την πρώτη επαφή με αυτές, οι ειδικές ανάγκες προστασίας του θύματος προσδιορίζονται μέσω ατομικής αξιολόγησης, κατά περίπτωση, σε συνεργασία με όλες τις σχετικές αρμόδιες αρχές.

3. Η ατομική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 επικεντρώνεται στον κίνδυνο που προέρχεται από τον δράστη ή τον ύποπτο. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να περιλαμβάνει οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
- α) τον κίνδυνο επανειλημμένης βίας·
 - β) τον κίνδυνο σωματικής ή ψυχολογικής βλάβης·
 - γ) την πιθανή χρήση όπλων και την πρόσβαση σε αυτά·
 - δ) το γεγονός ότι ο δράστης ή ο ύποπτος συνοικεί με το θύμα·
 - ε) την κατάχρηση ναρκωτικών ή αλκοόλ από τον δράστη ή τον ύποπτο·
 - στ) την κακοποίηση παιδιών·
 - ζ) ζητήματα ψυχικής υγείας· ή
 - η) συμπεριφορά παρενοχλητικής παρακολούθησης.
4. Η ατομική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 συνεκτιμά τις ατομικές περιστάσεις του θύματος, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσον το θύμα υφίσταται διακρίσεις λόγω φύλου σε συνδυασμό με οποιονδήποτε άλλο λόγο ή λόγους διάκρισης όπως προβλέπονται στο άρθρο 21 του Χάρτη («διατομεακές διακρίσεις»), και, ως εκ τούτου, αντιμετωπίζει αυξημένο κίνδυνο βίας, καθώς και την περιγραφή και την αξιολόγηση της κατάστασης από το ίδιο το θύμα. Διεξάγεται προς το βέλτιστο συμφέρον του θύματος, με ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη αποφυγής δευτερογενούς ή επανειλημμένης θυματοποίησης.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν επαρκή μέτρα προστασίας, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ατομική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν:
- α) μέτρα δυνάμει των άρθρων 23 και 24 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ·
 - β) έκδοση επειγουσών εντολών απαγόρευσης, εντολών περιορισμού ή εντολών προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 19 της παρούσας οδηγίας·
 - γ) μέτρα εκτός αυτών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) της παρούσας παραγράφου για τη διαχείριση της συμπεριφοράς του δράστη ή του υπόπτου, ιδίως βάσει του άρθρου 37 της παρούσας οδηγίας.
6. Κατά περίπτωση, η ατομική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 διενεργείται σε συνεργασία με άλλες σχετικές αρμόδιες αρχές, ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας, και τις σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης, όπως κέντρα προστασίας θυμάτων, εξειδικευμένες υπηρεσίες, κοινωνικές υπηρεσίες, επαγγελματίες του τομέα της υγείας, κέντρα υποδοχής, κέντρα υπηρεσιών εξειδικευμένης υποστήριξης και άλλοι σχετικοί φορείς.
7. Οι αρμόδιες αρχές επανεξετάζουν την ατομική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 σε τακτά χρονικά διαστήματα και, κατά περίπτωση, λαμβάνουν νέα ή επικαιροποιούν τα υφιστάμενα μέτρα προστασίας σύμφωνα με την παράγραφο 5 για να διασφαλίσουν ότι αντιμετωπίζουν την τρέχουσα κατάσταση του θύματος.
8. Τα εξαρτώμενα πρόσωπα τεκμαίρεται ότι έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας χωρίς να υποβάλλονται σε ατομική αξιολόγηση όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2, εκτός εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι δεν έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας.

Άρθρο 17

Ατομική αξιολόγηση των αναγκών των θυμάτων για υποστήριξη

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, λαμβανομένης υπόψη της ατομικής αξιολόγησης του άρθρου 16, οι αρμόδιες αρχές αξιολογούν τις ατομικές ανάγκες υποστήριξης του θύματος, όπως προβλέπεται στο κεφάλαιο 4. Οι αρμόδιες αρχές αξιολογούν τις ανάγκες ατομικής υποστήριξης των εξαρτώμενων προσώπων, όπως προβλέπεται στο κεφάλαιο 4, εκτός εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι δεν έχουν ανάγκες ειδικής υποστήριξης.
2. Το άρθρο 16 παράγραφοι 4, 6 και 7 εφαρμόζεται στην ατομική αξιολόγηση των αναγκών υποστήριξης των θυμάτων σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 18

Παραπομπή σε υπηρεσίες υποστήριξης

1. Όταν οι αξιολογήσεις των άρθρων 16 και 17 εντοπίζουν ειδικές ανάγκες υποστήριξης ή προστασίας, ή όταν το θύμα ζητήσει υποστήριξη, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες υποστήριξης, όπως οι εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές, έρχονται σε επαφή με τα θύματα για να προσφέρουν υποστήριξη, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ασφάλειά τους. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαρτούν την επαφή αυτού του είδους από τη συναίνεση του θύματος.
2. Οι αρμόδιες αρχές ανταποκρίνονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και συντονισμένα στο αίτημα προστασίας και υποστήριξης του θύματος.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όπου απαιτείται, οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να παραπέμπουν τα παιδιά-θύματα σε υπηρεσίες υποστήριξης, κατά περίπτωση, χωρίς την προηγούμενη συναίνεση των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα.
4. Εφόσον απαιτείται για να διασφαλιστεί ότι το θύμα λαμβάνει κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές διαβιβάζουν τα σχετικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το θύμα και την κατάσταση του θύματος στις σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης. Τα δεδομένα αυτά διαβιβάζονται με εμπιστευτικό τρόπο. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαρτούν τη διαβίβαση αυτών των δεδομένων από τη συναίνεση του θύματος.
5. Οι υπηρεσίες υποστήριξης αποθηκεύουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για την παροχή των υπηρεσιών υποστήριξης και, σε κάθε περίπτωση, για διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη μετά την τελευταία επαφή μεταξύ των υπηρεσιών υποστήριξης και του θύματος.

Άρθρο 19

Επείγουσες εντολές απαγόρευσης, εντολές περιορισμού και εντολές προστασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σε περιπτώσεις άμεσου κινδύνου για την υγεία ή την ασφάλεια του θύματος ή των εξαρτώμενων από αυτό πρόσωπα, οι αρμόδιες αρχές να εξουσιοδοτούνται να εκδίδουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, εντολές κατά του δράστη ή του υπόπτου πράξης βίας καλυπτόμενης από την παρούσα οδηγία, με τις οποίες το εν λόγω πρόσωπο να διατάσσεται να αποχωρήσει από την κατοικία του θύματος ή των εξαρτώμενων από αυτό προσώπων για επαρκές χρονικό διάστημα και να του απαγορεύεται να εισέλθει ή να πλησιάσει περισσότερο από μια καθορισμένη απόσταση στην κατοικία ή στον χώρο εργασίας του θύματος ή να επικοινωνήσει με το θύμα ή τα εξαρτώμενα απ' αυτό πρόσωπα με οποιονδήποτε τρόπο.

Οι εντολές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου έχουν άμεση ισχύ και δεν εξαρτώνται από την καταγγελία της αξιόποινης πράξης από το θύμα ή από την έναρξη ατομικής αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 16.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να εξουσιοδοτούνται να εκδίδουν εντολές περιορισμού ή εντολές προστασίας για την παροχή προστασίας, για όσο διάστημα απαιτείται από τα θύματα έναντι κάθε πράξης βίας καλυπτόμενης από την παρούσα οδηγία.
3. Όταν το θύμα είναι ενήλικο, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, την έκδοση επείγουσών εντολών απαγόρευσης, εντολών περιορισμού και εντολών προστασίας, όπως προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2, κατόπιν αίτησης του θύματος.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν κρίνεται σχετικό για την ασφάλεια του θύματος, οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν τα θύματα για τη δυνατότητα να αιτηθούν την έκδοση επείγουσας εντολής απαγόρευσης, εντολής περιορισμού ή εντολής προστασίας, και για τη δυνατότητα να επιδιώξουν τη διασυννοριακή αναγνώριση εντολών προστασίας σύμφωνα με την οδηγία 2011/99/ΕΕ¹⁷ ή τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 606/2013¹⁸ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
5. Τυχόν παραβιάσεις επείγουσών εντολών απαγόρευσης, εντολών περιορισμού ή εντολών προστασίας υπόκεινται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές ή άλλες νομικές κυρώσεις. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση τέτοιας παραβίασης, εξετάζεται το ενδεχόμενο αναθεώρησης της ατομικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 16 σύμφωνα με την παράγραφο 7 του εν λόγω άρθρου, όπου απαιτείται.

¹⁷ Οδηγία 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας (ΕΕ L 338 της 21.12.2011, σ. 2).

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 606/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις (ΕΕ L 181 της 29.6.2013, σ. 4).

6. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι παρέχεται στα θύματα η δυνατότητα να ενημερώνονται, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, όταν υπάρχει παραβίαση επείγουσας εντολής απαγόρευσης, εντολής περιορισμού ή εντολής προστασίας που θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο στην ασφάλειά τους.
7. Το παρόν άρθρο δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τα εθνικά τους συστήματα όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των επειγουσών εντολών απαγόρευσης και εντολών προστασίας ως εμπιπτουσών στο ποινικό, το αστικό ή το διοικητικό δίκαιο.

Άρθρο 20

Προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, επιτρέπονται τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την προηγούμενη σεξουαλική συμπεριφορά του θύματος ή άλλες σχετικές μ' αυτήν πτυχές της ιδιωτικής ζωής του, μόνο όταν είναι σημαντικό και αναγκαίο.

Άρθρο 21

Κατευθυντήριες γραμμές για τις αρχές επιβολής του νόμου και τις εισαγγελικές αρχές

Τα κράτη μέλη ενδέχεται να εκδίδουν κατευθυντήριες γραμμές για υποθέσεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας για τις αρμόδιες αρχές που ενεργούν στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων κατευθυντήριων γραμμών για τις εισαγγελικές αρχές. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου, είναι συμβουλευτικής φύσεως και ενδέχεται να περιλαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο κατά τον οποίο:

- α) διασφαλίζεται ότι όλες οι μορφές βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας εντοπίζονται δεόντως,

- β) συλλέγονται και διατηρούνται σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών αποδεικτικών στοιχείων·
- γ) διενεργείται η ατομική αξιολόγηση σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αναθεώρησης τέτοιων αξιολογήσεων·
- δ) γίνεται ο χειρισμός υποθέσεων για τις οποίες ενδέχεται να απαιτείται η έκδοση ή εφαρμογή επειγουσών εντολών απαγόρευσης, εντολών περιορισμού ή εντολών προστασίας·
- ε) αντιμετωπίζονται τα θύματα με τρόπο ευαίσθητο ως προς την τραυματική εμπειρία τους, το κοινωνικό τους φύλο, την αναπηρία τους ή το γεγονός ότι πρόκειται για παιδιά, και διασφαλίζεται το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού και το βέλτιστο συμφέρον του·
- στ) διασφαλίζεται η αντιμετώπιση των θυμάτων με σεβασμό και η διεξαγωγή της διαδικασίας κατά τρόπον ώστε να αποτρέπεται η δευτερογενής ή επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση·
- ζ) καλύπτονται οι ανάγκες ενισχυμένης προστασίας και όλης της σχετικής υποστήριξης των θυμάτων που υφίστανται διατομεακές διακρίσεις όπως προβλέπεται στο άρθρο 33 παράγραφος 1·
- η) αναγνωρίζονται και αποφεύγονται τα έμφυλα στερεότυπα·
- θ) γίνεται ευαισθητοποίηση σχετικά με όλες τις ομάδες θυμάτων στο πλαίσιο της εξ οικείων βίας·
- ι) παραπέμπονται τα θύματα σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων των ιατρικών υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη μεταχείριση των θυμάτων και ο χειρισμός υποθέσεων βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση· και
- ια) διασφαλίζεται η προστασία της ιδιωτικής ζωής και οι εμπιστευτικές πληροφορίες των θυμάτων.

Για να εξασφαλιστεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές που προβλέπονται στην πρώτη παράγραφο επικαιροποιούνται καταλλήλως, επανεξετάζονται, εφόσον απαιτείται, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται στην πράξη.

Άρθρο 22

Ρόλος των εθνικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των φορέων ισότητας

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν έναν ή περισσότερους φορείς και προβαίνουν στις αναγκαίες ρυθμίσεις ώστε ένας ή περισσότεροι φορείς να ασκούν τα ακόλουθα καθήκοντα:
 - α) δημοσίευση εκθέσεων και διατύπωση συστάσεων για κάθε θέμα που αφορά τη βία κατά των γυναικών και την εξ οικείων βία, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής ορθών πρακτικών που έχουν ήδη εφαρμοστεί· και
 - β) ανταλλαγή διαθέσιμων πληροφοριών με τους σχετικούς ευρωπαϊκούς φορείς, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου, τα κράτη μέλη μπορούν να διαβουλεύονται με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

2. Οι φορείς που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ενδέχεται να αποτελούν μέρος των φορέων ισότητας που έχουν συσταθεί δυνάμει των οδηγιών 2004/113/EK, 2006/54/EK και 2010/41/EE.

Άρθρο 23

Μέτρα για την αφαίρεση ορισμένου διαδικτυακού υλικού

1. Με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν την άμεση αφαίρεση του υλικού που είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο και που μνημονεύεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και στα άρθρα 7 και 8 της παρούσας οδηγίας ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης στο εν λόγω υλικό.

Τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου περιλαμβάνουν τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών να εκδίδουν δεσμευτικές νομικές εντολές για την αφαίρεση του εν λόγω υλικού ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω εντολές πληρούν, τουλάχιστον, τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065.

2. Οι εντολές που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 απευθύνονται σε παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας.

Σε περίπτωση που η αφαίρεση δεν θα ήταν εφικτή, οι αρμόδιες αρχές μπορούν επίσης να απευθύνουν εντολές απενεργοποίησης της πρόσβασης στο εν λόγω υλικό σε σχετικούς παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών εκτός των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας που διαθέτουν την τεχνική και επιχειρησιακή ικανότητα να λάβουν μέτρα σχετικά με το εν λόγω υλικό.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν η ποινική διαδικασία για αδίκημα που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή β), στο άρθρο 7 ή στο άρθρο 8 ολοκληρωθεί χωρίς να έχει καταλήξει σε διαπίστωση ότι έχει διαπραχθεί αδίκημα, οι εντολές που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται και ενημερώνονται σχετικά οι αποδέκτες των εν λόγω αποφάσεων.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εντολές και τα άλλα μέτρα της παραγράφου 1 λαμβάνονται με διαφανείς διαδικασίες και υπόκεινται σε κατάλληλες διασφαλίσεις, ιδίως για να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω εντολές και άλλα μέτρα περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό και ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα δικαιώματα και τα συμφέροντα όλων των σχετικών εμπλεκόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους σύμφωνα με τον Χάρτη.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας, άλλοι οικείοι πάροχοι ενδιαμέσων υπηρεσιών και οι πάροχοι περιεχομένου που επηρεάζονται από εντολή όπως αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 έχουν δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει το δικαίωμα προσβολής της εν λόγω εντολής ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την εντολή.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι οικείοι πάροχοι περιεχομένου που επηρεάζονται από απόφαση όπως αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, ενημερώνονται, κατά περίπτωση από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας ή από οποιουσδήποτε άλλους οικείους παρόχους ενδιαμέσων υπηρεσιών, για τους λόγους της αφαίρεσης του υλικού ή της απενεργοποίησης της πρόσβασης σε αυτό σύμφωνα με τις εντολές ή άλλα μέτρα της παραγράφου 1 και για τη δυνατότητα πρόσβασης σε ένδικη προσφυγή.
6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αφαίρεση του υλικού ή η απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό σύμφωνα με τις εντολές ή άλλα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 δεν εμποδίζει τις αρμόδιες αρχές από το να συγκεντρώνουν ή να διασφαλίζουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, τα αποδεικτικά στοιχεία που είναι αναγκαία για την ποινική έρευνα και τη δίωξη αδικήματος όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή β), στο άρθρο 7 ή στο άρθρο 8.

Άρθρο 24

Αποζημίωση από τους δράστες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα έχουν το δικαίωμα να αξιώσουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, πλήρη αποζημίωση από τους δράστες για ζημίες που προκλήθηκαν από αδικήματα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, κατά περίπτωση, ότι τα θύματα είναι σε θέση να επιτύχουν την έκδοση απόφασης σχετικά με την αποζημίωση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Κεφάλαιο 4

Υποστήριξη των θυμάτων

Άρθρο 25

Ειδική υποστήριξη στα θύματα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης όπως προβλέπονται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 και στο άρθρο 9 παράγραφος 3 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ είναι διαθέσιμες για τα θύματα, ανεξάρτητα από το αν έχουν υποβάλει επίσημη καταγγελία.

Όταν δεν παρέχονται υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης όπως αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο ως αναπόσπαστο μέρος των γενικών υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων, συντονίζονται οι υπηρεσίες γενικής και ειδικής υποστήριξης.

Οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης όπως αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο παρέχουν:

- α) πληροφορίες και υποστήριξη για τυχόν σχετικά πρακτικά ζητήματα που ανακύπτουν ως αποτέλεσμα του εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε στέγαση, εκπαίδευση, φροντίδα παιδιών, κατάρτιση, οικονομική στήριξη και βοήθεια για τη διατήρηση ή την εξεύρεση εργασίας·
- β) πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση σε νομικές συμβουλές, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νομικής συνδρομής, εφόσον υπάρχουν·
- γ) πληροφορίες και, κατά περίπτωση, παραπομπή σε υπηρεσίες παροχής ιατρικών και ιατροδικαστικών εξετάσεων, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και πληροφόρηση και, κατά περίπτωση, παραπομπή σε ψυχοκοινωνικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της μετατραυματικής περίθαλψης·
- δ) στήριξη των θυμάτων κυβερνοεγκλημάτων, όπως προβλέπεται στα άρθρα 5 έως 8 συμπεριλαμβανομένου του τρόπου τεκμηρίωσης του κυβερνοεγκλήματος και των πληροφοριών σχετικά με την εξασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων και την παροχή συμβουλών σχετικά με ένδικα βοηθήματα και μέσα έννομης προστασίας για την αφαίρεση διαδικτυακού περιεχομένου που σχετίζεται με το έγκλημα·
- ε) πληροφορίες και, κατά περίπτωση, παραπομπή σε υπηρεσίες υποστήριξης γυναικών, κέντρα υποστήριξης θυμάτων βιασμού, κέντρα υποδοχής και κέντρα παραπομπής σεξουαλικής βίας· και
- στ) πληροφόρηση και, κατά περίπτωση, παραπομπή σε υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης για θύματα που διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο βίας, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν υπηρεσίες αποκατάστασης και κοινωνικοοικονομικής ένταξης μετά τη γενετήσια εκμετάλλευση.

2. Οι υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 παρέχονται αυτοπροσώπως, προσαρμόζονται στις ανάγκες των θυμάτων και είναι εύκολα προσβάσιμες και άμεσα διαθέσιμες, μεταξύ άλλων διαδικτυακά ή με άλλα κατάλληλα μέσα, όπως οι ΤΠΕ.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την παροχή των υπηρεσιών εξειδικευμένης υποστήριξης που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

Όταν οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1 παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις, τα κράτη μέλη τους παρέχουν επαρκή χρηματοδότηση, λαμβάνοντας υπόψη το ποσοστό των υπηρεσιών εξειδικευμένης υποστήριξης που παρέχονται ήδη από δημόσιες αρχές.
4. Τα κράτη μέλη παρέχουν τις υπηρεσίες προστασίας και ειδικής υποστήριξης που απαιτούνται για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων, παρέχοντας τις υπηρεσίες αυτές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις, στους ίδιους χώρους, συντονίζοντας τις εν λόγω υπηρεσίες μέσω σημείου επαφής ή διευκολύνοντας την πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες μέσω ηλεκτρονικής πρόσβασης μίας στάσης.

Οι υπηρεσίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο περιλαμβάνουν τουλάχιστον ιατρική περίθαλψη πρώτης γραμμής και παραπομπή σε περαιτέρω ιατρική περίθαλψη, όπως προβλέπεται στο εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και σε κοινωνικές υπηρεσίες, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, νομικές υπηρεσίες και αστυνομικές υπηρεσίες, ή πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω υπηρεσίες και κατεύθυνση προς αυτές.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εκδίδονται κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα για τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών σχετικά με τον εντοπισμό των θυμάτων και την παροχή κατάλληλης στήριξης σ' αυτά, συμπεριλαμβανομένης της παραπομπής των θυμάτων στις σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης και την αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης.

Οι κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο αναφέρουν τον τρόπο αντιμετώπισης των ειδικών αναγκών των θυμάτων που διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο τέτοιας βίας ως αποτέλεσμα των διακρίσεων που υφίστανται λόγω φύλου σε συνδυασμό με οποιονδήποτε άλλο λόγο ή άλλους λόγους διακρίσεων.

Οι κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο αναπτύσσονται με τρόπο που λαμβάνει υπόψη το φύλο, τα τραύματα και το γεγονός ότι πρόκειται για παιδιά σε συνεργασία με παρόχους υπηρεσιών υποστήριξης και επανεξετάζονται και, κατά περίπτωση, επικαιροποιούνται ώστε να αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές στη νομοθεσία και τις υφιστάμενες πρακτικές.

6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών και πρωτοκόλλων για τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης που παρέχουν ιατρική περίθαλψη πρώτης γραμμής σχετικά με τον εντοπισμό και την παροχή κατάλληλης υποστήριξης στα θύματα.

Οι κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο καλύπτουν τη διατήρηση και την τεκμηρίωση των αποδεικτικών στοιχείων και την περαιτέρω διαβίβασή τους σε αρμόδια ιατροδικαστικά κέντρα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

7. Τα κράτη μέλη αποσκοπούν στο να διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 παραμένουν πλήρως λειτουργικές για τα θύματα βίας σε περιόδους κρίσης, όπως κρίσεις στον τομέα της υγείας ή άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
8. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα έχουν στη διάθεσή τους υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πριν από την ποινική διαδικασία, κατά τη διάρκειά της και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά απ' αυτήν.

Άρθρο 26

Ειδική υποστήριξη για τα θύματα σεξουαλικής βίας

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλα εξοπλισμένα και εύκολα προσβάσιμα κέντρα υποστήριξης θυμάτων βιασμού ή παραπομπής θυμάτων σεξουαλικής βίας, που ενδέχεται να αποτελούν μέρος του εθνικού συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική στήριξη των θυμάτων σεξουαλικής βίας και να διασφαλίζεται η κλινική διαχείριση του βιασμού, συμπεριλαμβανομένης της παροχής βοήθειας για τη διαφύλαξη και την τεκμηρίωση αποδεικτικών στοιχείων.

Τα κέντρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο παρέχουν υποστήριξη με ευαισθησία ως προς την τραυματική εμπειρία και, κατά περίπτωση, παραπομπή σε εξειδικευμένη μετατραυματική υποστήριξη και συμβουλευτική για θύματα, μετά την τέλεση του αδικήματος.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα σεξουαλικής βίας έχουν πρόσβαση σε ιατρικές και ιατροδικαστικές εξετάσεις. Οι εξετάσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιούνται στα κέντρα που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο ή μέσω παραπομπής σε ειδικευμένα κέντρα ή μονάδες. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τον συντονισμό μεταξύ των κέντρων παραπομπής και των αρμόδιων ιατρικών και ιατροδικαστικών κέντρων.

Όταν το θύμα είναι παιδί, οι υπηρεσίες που προβλέπονται σε αυτήν την παράγραφο παρέχονται με φιλικό προς το παιδί τρόπο.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα θύματα σεξουαλικής βίας έχουν έγκαιρη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
3. Οι υπηρεσίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 και 2 του παρόντος άρθρου διατίθενται δωρεάν, με την επιφύλαξη των υπηρεσιών που παρέχονται στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος υγείας, και είναι προσβάσιμες κάθε ημέρα της εβδομάδας. Μπορούν να αποτελούν μέρος των υπηρεσιών που προβλέπονται στο άρθρο 25.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την επαρκή γεωγραφική κατανομή και ικανότητα των υπηρεσιών που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 σε ολόκληρο το έδαφός τους.
5. Το άρθρο 25 παράγραφοι 3 και 7 εφαρμόζεται στην παροχή υποστήριξης στα θύματα σεξουαλικής βίας σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 27

Ειδική υποστήριξη για τα θύματα ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν αποτελεσματική, κατάλληλη για την ηλικία τους και εύκολα προσβάσιμη υποστήριξη στα θύματα ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, μεταξύ άλλων με την παροχή γυναικολογικής, σεξολογικής, ψυχολογικής και μετατραυματικής περίθαλψης και συμβουλευτικής προσαρμοσμένων στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων αυτών, μετά την τέλεση του αδικήματος και για όσο διάστημα είναι αναγκαίο στη συνέχεια. Η εν λόγω υποστήριξη περιλαμβάνει επίσης την παροχή πληροφοριών σχετικά με μονάδες σε δημόσια νοσοκομεία που πραγματοποιούν χειρουργικές επεμβάσεις ανάπλασης γεννητικών οργάνων και κλειτοριδικής ανάπλασης.

Η υποστήριξη που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί να παρέχεται από τα κέντρα παραπομπής που προβλέπονται στο άρθρο 26 ή από οποιοδήποτε ειδικό κέντρο υγείας.

2. Το άρθρο 25 παράγραφοι 3 και 7, και το άρθρο 26 παράγραφος 3 εφαρμόζονται στην παροχή υποστήριξης στα θύματα ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 28

Ειδική υποστήριξη για τα θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία

Σε περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία που συνιστούν ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι διατίθενται συμβουλευτικές υπηρεσίες για τα θύματα και τους εργοδότες. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν πληροφορίες για τους τρόπους κατάλληλης αντιμετώπισης τέτοιων περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης, μεταξύ άλλων, για τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας με σκοπό την απομάκρυνση του δράστη από τον χώρο εργασίας.

Άρθρο 29

Γραμμές βοήθειας για τα θύματα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι διατίθενται δωρεάν τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας σε εθνικό επίπεδο, εικοσιτέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο και επτά ημέρες την εβδομάδα, για την παροχή πληροφοριών και συμβουλών στα θύματα.

Οι γραμμές βοήθειας που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν να χρησιμοποιούνται από υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές.

Οι πληροφορίες και συμβουλές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο παρέχονται εμπιστευτικά ή λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ανωνυμία του θύματος.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να παρέχουν επίσης γραμμές βοήθειας όπως αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω άλλων ασφαλών και προσβάσιμων ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρονικών εφαρμογών.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου είναι προσβάσιμες σε τελικούς χρήστες με αναπηρία, μεταξύ άλλων με την παροχή υποστήριξης σε εύκολα κατανοητή γλώσσα. Οι υπηρεσίες αυτές είναι προσβάσιμες σύμφωνα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών που ορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹.
3. Τα κράτη μέλη επιδιώκουν να διασφαλίζουν την παροχή των υπηρεσιών που προβλέπονται στην παράγραφο 1 σε γλώσσα που μπορούν να κατανοήσουν οι τελικοί χρήστες, μεταξύ άλλων μέσω τηλεφωνικής διερμηνείας.

¹⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).

4. Το άρθρο 25 παράγραφοι 3 και 7 εφαρμόζεται στην παροχή τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας και υποστήριξης μέσω ΤΠΕ δυνάμει του παρόντος άρθρου.
5. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 για τα θύματα βίας κατά των γυναικών είναι προσβάσιμες μέσω του εναρμονισμένου σε επίπεδο Ένωσης αριθμού, δηλαδή του αριθμού «116 016», επιπλέον τυχόν υφιστάμενου εθνικού αριθμού ή υφιστάμενων εθνικών αριθμών.
6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι τελικοί χρήστες ενημερώνονται επαρκώς σχετικά με την ύπαρξη και τον αριθμό τέτοιων γραμμών βοήθειας, μεταξύ άλλων μέσω τακτικών εκστρατειών ενημέρωσης.

Άρθρο 30

Κέντρα υποδοχής και άλλη προσωρινή στέγη

1. Τα κέντρα υποδοχής και η άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγη, όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 2012/29/ΕΕ («κέντρα υποδοχής και άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγη»), καλύπτουν συγκεκριμένα τις ανάγκες των θυμάτων εξ οικείων βίας και σεξουαλικής βίας, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών των θυμάτων που διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο βίας. Βοηθούν τα θύματα να ανακάμψουν, παρέχοντας ασφαλείς, εύκολα προσβάσιμες, επαρκείς και κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης με σκοπό να επιστρέψουν στην ανεξάρτητη διαβίωση και προσφέροντας τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με υπηρεσίες υποστήριξης και την παραπομπή, μεταξύ άλλων σε περαιτέρω ιατρική φροντίδα.
2. Τα κέντρα υποδοχής και η άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγη παρέχονται σε επαρκή αριθμό και είναι εύκολα προσβάσιμα και εξοπλισμένα για την κάλυψη των ειδικών αναγκών των γυναικών, μεταξύ άλλων με την παροχή κέντρων υποδοχής αποκλειστικά για γυναίκες με χώρους για παιδιά και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των αναγκών των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών-θυμάτων.

3. Τα κέντρα υποδοχής και η άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγη είναι διαθέσιμα σε θύματα και σε εξαρτώμενα πρόσωπα ηλικίας κάτω των 18 ετών, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, την εθνικότητα, τον τόπο διαμονής ή το καθεστώς διαμονής τους.
4. Οι παράγραφοι 3 και 7 του άρθρου 25 εφαρμόζονται σε κέντρα υποδοχής και σε άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγη.

Άρθρο 31

Υποστήριξη για τα παιδιά-θύματα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι παρέχεται σε ένα παιδί ειδική επαρκής στήριξη, μόλις οι αρμόδιες αρχές έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι ένα παιδί ενδέχεται να έχει υποστεί ή να έχει καταστεί μάρτυρας βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.

Η στήριξη προς τα παιδιά είναι εξειδικευμένη και κατάλληλη για την ηλικία τους, τις αναπτυξιακές ανάγκες και την ατομική κατάσταση του παιδιού, ενώ σέβεται το υπέρτατο συμφέρον του.
2. Στα παιδιά-θύματα παρέχεται κατάλληλη για την ηλικία τους ιατρική περίθαλψη και συναισθηματική, ψυχοκοινωνική, ψυχολογική και εκπαιδευτική υποστήριξη, προσαρμοσμένη στις αναπτυξιακές ανάγκες και την ατομική κατάσταση του παιδιού, και κάθε άλλη κατάλληλη υποστήριξη προσαρμοσμένη ιδίως σε καταστάσεις εξ οικείων βίας.
3. Όταν είναι αναγκαίο να παρασχεθεί προσωρινή στέγη, τα παιδιά, αφού ακουστούν οι απόψεις τους επί του θέματος, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητά τους, τοποθετούνται κατά προτεραιότητα μαζί με άλλα μέλη της οικογένειας, ιδίως με γονέα ή ασκούνται τη γονική μέριμνα που δεν είναι δράστης ή ύποπτος βίας, σε μόνιμη ή προσωρινή στέγη εξοπλισμένη με υπηρεσίες υποστήριξης.

Η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού είναι καθοριστική κατά την αξιολόγηση των ζητημάτων που αφορούν την προσωρινή στέγαση.

Άρθρο 32

Ασφάλεια των παιδιών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι σχετικές αρμόδιες αρχές έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη βία κατά των γυναικών ή την εξ οικείων βία στην οποία εμπλέκονται παιδιά, στον βαθμό που είναι αναγκαίο ώστε οι εν λόγω πληροφορίες να μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού στο πλαίσιο αστικών διαδικασιών που αφορούν τα εν λόγω παιδιά.
2. Τα κράτη μέλη δημιουργούν και διατηρούν ασφαλείς χώρους που επιτρέπουν ασφαλή επαφή μεταξύ του παιδιού και του προσώπου που ασκεί τη γονική μέριμνα το οποίο είναι δράστης ή ύποπτος βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, στον βαθμό που ο ασκών τη γονική μέριμνα έχει δικαίωμα επικοινωνίας. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την εποπτεία, κατά περίπτωση, από εκπαιδευμένους επαγγελματίες, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Άρθρο 33

Στοχευμένη στήριξη για θύματα με διατομεακές ανάγκες και ομάδες κινδύνου

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την παροχή ειδικής υποστήριξης στα θύματα που υφίστανται διατομεακές διακρίσεις τα οποία διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.

2. Οι υπηρεσίες υποστήριξης που προβλέπονται στα άρθρα 25 έως 30 διαθέτουν επαρκή ικανότητα στέγασης θυμάτων με αναπηρία, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών τους, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής βοήθειας.
3. Οι υπηρεσίες υποστήριξης διατίθενται σε υπηκόους τρίτων χωρών που είναι θύματα, σύμφωνα με την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 2012/29/ΕΕ.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα που το ζητούν μπορούν να στεγάζονται χωριστά από τα πρόσωπα του άλλου φύλου σε εγκαταστάσεις κράτησης για υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής ή στεγάζονται χωριστά σε κέντρα υποδοχής για πρόσωπα που αιτούνται διεθνούς προστασίας.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα μπορούν να καταγγέλλουν περιστατικά βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας σε οργανισμούς και στα κέντρα υποδοχής και κράτησης στο αρμόδιο προσωπικό και ότι υπάρχουν διαδικασίες που διασφαλίζουν την κατάλληλη και ταχεία αντιμετώπιση τέτοιων καταγγελιών από το προσωπικό ή τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 16, 17 και 18.

Κεφάλαιο 5

Πρόληψη και έγκαιρη παρέμβαση

Άρθρο 34

Προληπτικά μέτρα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη πολυεπίπεδη προσέγγιση·
2. Τα προληπτικά μέτρα περιλαμβάνουν τη διεξαγωγή ή την υποστήριξη στοχευμένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης ή προγραμμάτων που απευθύνονται σε πρόσωπα από νεαρή ηλικία.

Οι εκστρατείες ή τα προγράμματα όπως αναφέρονται το πρώτο εδάφιο μπορεί να περιλαμβάνουν ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα για την αύξηση της ευαισθητοποίησης και της κατανόησης από το ευρύ κοινό των διαφόρων εκδηλώσεων και βαθύτερων αιτίων όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας, της ανάγκης πρόληψης και, κατά περίπτωση, των επιπτώσεων της βίας αυτής, ιδίως στα παιδιά.

Κατά περίπτωση, τα προγράμματα όπως αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορεί να αναπτύσσονται σε συνεργασία με τις σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τις εξειδικευμένες υπηρεσίες, τους κοινωνικούς εταίρους, τις επηρεαζόμενες κοινότητες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

3. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση του ευρύτερου κοινού και καθιστούν εύκολα προσβάσιμες τις πληροφορίες σχετικά με τα προληπτικά μέτρα, τα δικαιώματα των θυμάτων, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε δικηγόρο, καθώς και τα διαθέσιμα μέτρα προστασίας και υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής περίθαλψης, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρύτερα ομιλούμενες γλώσσες στην επικράτειά τους.

4. Τα στοχευμένα μέτρα επικεντρώνονται σε ομάδες αυξημένου κινδύνου, όπως αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 33 παράγραφος 1.

Οι πληροφορίες που απευθύνονται σε παιδιά διατυπώνονται ή αναπροσαρμόζονται με τρόπο φιλικό προς τα παιδιά. Οι πληροφορίες παρουσιάζονται σε μορφότυπους προσβάσιμους σε άτομα με αναπηρία.

5. Τα προληπτικά μέτρα αποσκοπούν, ιδίως, στην αμφισβήτηση των επιβλαβών έμφυλων στερεοτύπων, στην προώθηση της ισότητας, στον αμοιβαίο σεβασμό και στο δικαίωμα της προσωπικής ακεραιότητας, και στην ενθάρρυνση όλων των ατόμων, ειδικά των ανδρών και των αγοριών, να ενεργούν ως θετικά πρότυπα για την υποστήριξη των αντίστοιχων αλλαγών συμπεριφοράς σε ολόκληρη την κοινωνία στο σύνολό της, σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας οδηγίας.
6. Τα προληπτικά μέτρα αποσκοπούν στη στοχοποίηση και μείωση της ζήτησης θυμάτων γενετήσιας εκμετάλλευσης.
7. Τα προληπτικά μέτρα αναπτύσσουν ή αυξάνουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις επιβλαβείς πρακτικές του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων και του καταναγκαστικού γάμου, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο ή επηρεάζονται από τις πρακτικές αυτές στο οικείο κράτος μέλος.
8. Τα προληπτικά μέτρα εστιάζονται ειδικά στα κυβερνοεγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 5 έως 8. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω προληπτικά μέτρα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού, συμπεριλαμβανομένης της κριτικής ενασχόλησης με τον ψηφιακό κόσμο και της κριτικής σκέψης, ώστε οι χρήστες να είναι σε θέση να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις κυβερνοβίας, να αναζητούν υποστήριξη και να προλαμβάνουν τη διάπραξή της.

Τα κράτη μέλη προωθούν την πολυτομεακή συνεργασία και τη συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των οικείων παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών και των αρμόδιων αρχών, για την ανάπτυξη και την εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση των κυβερνοεγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 5 έως 8.

9. Με την επιφύλαξη του άρθρου 26 της οδηγίας 2006/54/EK, τα κράτη μέλη λαμβάνουν επαρκή και κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία, όταν συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, στις σχετικές εθνικές πολιτικές. Οι εν λόγω εθνικές πολιτικές ενδέχεται να προσδιορίζουν και να θεσπίζουν τα στοχευμένα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου για τους τομείς στους οποίους τα εργαζόμενα πρόσωπα είναι περισσότερο εκτεθειμένα.

Άρθρο 35

Ειδικά μέτρα για την πρόληψη του βιασμού και την προώθηση του κεντρικού ρόλου της συναίνεσης στις σεξουαλικές σχέσεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προώθηση αλλαγών στα πρότυπα συμπεριφοράς που βασίζονται στις ιστορικά άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ γυναικών και ανδρών ή βασίζονται σε στερεοτυπικούς ρόλους για γυναίκες και άνδρες, ιδίως στο πλαίσιο των σεξουαλικών σχέσεων, του φύλου και της συναίνεσης.

Τα μέτρα που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο βασίζονται στις αρχές της ισότητας των φύλων και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και στα θεμελιώδη δικαιώματα και αφορούν, ειδικότερα, τον κεντρικό ρόλο της συναίνεσης στις σεξουαλικές σχέσεις, ο οποίος πρέπει να παρέχεται οικειοθελώς ως αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης του προσώπου.

Τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο περιλαμβάνουν εκστρατείες ή προγράμματα ευαισθητοποίησης, τη διάθεση και διανομή εκπαιδευτικού υλικού σχετικά με τη συγκατάθεση, και την ευρεία διάδοση πληροφοριών σχετικά με μέτρα πρόληψης του βιασμού.

Τα μέτρα αυτά προωθούνται ή εφαρμόζονται σε τακτική βάση, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και μη κυβερνητικές οργανώσεις, ιδίως οργανώσεις γυναικών.

2. Οι εκστρατείες ή τα προγράμματα ευαισθητοποίησης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 τρίτο εδάφιο αποσκοπούν, ιδίως, στην αύξηση των γνώσεων σχετικά με το γεγονός ότι η μη συναινετική σεξουαλική επαφή θεωρείται ποινικό αδίκημα.
3. Το εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με τη συναίνεση, όπως προβλέπεται στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1, προωθεί την αντίληψη ότι η συναίνεση πρέπει να παρέχεται οικειοθελώς ως αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης, του αμοιβαίου σεβασμού και του δικαιώματος στη σεξουαλική ακεραιότητα και στη σωματική αυτονομία του ατόμου. Το υλικό αυτό προσαρμόζεται στην εξέλιξη των ικανοτήτων των προσώπων στα οποία απευθύνεται.
4. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο παρόν άρθρο διαδίδονται ευρέως με σκοπό την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα πρόληψης του βιασμού, συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας των προγραμμάτων παρέμβασης που προβλέπονται στο άρθρο 37.

Άρθρο 36

Κατάρτιση και ενημέρωση των επαγγελματιών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπάλληλοι που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με τα θύματα, όπως οι αστυνομικοί και το προσωπικό των δικαστηρίων, λαμβάνουν τόσο γενική όσο και ειδική κατάρτιση και στοχευμένες πληροφορίες σε επίπεδο κατάλληλο για την επαφή τους με τα θύματα, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν, να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, και να αντιμετωπίζουν τα θύματα με τρόπο ευαίσθητο ως προς την τραυματική εμπειρία τους, το κοινωνικό τους φύλο ή το γεγονός ότι πρόκειται για παιδιά.
2. Τα κράτη μέλη προωθούν ή προσφέρουν κατάρτιση στους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, στις κοινωνικές υπηρεσίες και στο εκπαιδευτικό προσωπικό που είναι πιθανόν να έρθουν σε επαφή με θύματα, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν περιστατικά βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας και να κατευθύνουν τα θύματα σε υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης.
3. Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης ανά την Ένωση, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι παρέχεται τόσο γενική όσο και εξειδικευμένη κατάρτιση στους δικαστές και τους εισαγγελείς που συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες και έρευνες όσον αφορά τους στόχους της παρούσας οδηγίας, η οποία αρμόζει στα καθήκοντα αυτών των δικαστών και εισαγγελέων. Η κατάρτιση αυτή βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, επικεντρώνεται στα θύματα και λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του κοινωνικού φύλου και της αναπηρίας και είναι ευαισθητοποιημένη απέναντι στα παιδιά.
4. Με την επιφύλαξη της ανεξαρτησίας του νομικού επαγγέλματος, τα κράτη μέλη συνιστούν οι υπεύθυνοι για την κατάρτιση των δικηγόρων να τους παρέχουν τόσο γενική όσο και ειδική κατάρτιση για να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικηγόρων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων και να αντιμετωπίζονται τα θύματα με τρόπο ευαίσθητο ως προς την τραυματική εμπειρία τους, το κοινωνικό τους φύλο ή το γεγονός ότι πρόκειται για παιδιά.

5. Οι σχετικοί επαγγελματίες του τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των παιδιάτρων, των γυναικολόγων, των μαιευτήρων, των μαιών και των επαγγελματιών του τομέα της υγείας που παρέχουν ψυχολογική υποστήριξη, λαμβάνουν στοχευμένη κατάρτιση για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση, με ευαισθησία ως προς την πολιτισμική διάσταση, των σωματικών, ψυχολογικών και σεξουαλικών συνεπειών του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων.
6. Τα πρόσωπα που ασκούν εποπτικά καθήκοντα στον χώρο εργασίας, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, λαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με τον τρόπο αναγνώρισης, πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία, όταν συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Τα εν λόγω πρόσωπα και οι εργοδότες λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας στην εργασία και τον κίνδυνο βίας από τρίτους.
7. Οι δραστηριότητες κατάρτισης των παραγράφων 1, 2 και 5 περιλαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με τη συντονισμένη διεπιστημονική συνεργασία ώστε να επιτρέπεται ο ολοκληρωμένος και κατάλληλος χειρισμός των παραπομπών σε περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας.
8. Χωρίς να επηρεάζεται η ελευθερία και η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης, τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν την καθιέρωση δραστηριοτήτων κατάρτισης στα μέσα ενημέρωσης από οργανώσεις επαγγελματιών των μέσων ενημέρωσης, φορείς αυτορρύθμισης των μέσων ενημέρωσης και εκπροσώπους του κλάδου ή άλλους σχετικούς ανεξάρτητους οργανισμούς, με σκοπό την καταπολέμηση των στερεοτυπικών απεικονίσεων γυναικών και ανδρών, των σεξιστικών εικόνων των γυναικών και την επίρριψη ευθυνών στα θύματα από τα μέσα ενημέρωσης, με στόχο τη μείωση του κινδύνου βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.

Οι δραστηριότητες κατάρτισης όπως αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο ενδέχεται να παρέχονται από σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις που εργάζονται με θύματα, κοινωνικούς εταίρους και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

9. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αρχές που είναι αρμόδιες για την παραλαβή καταγγελιών αδικημάτων από θύματα είναι κατάλληλα εκπαιδευμένες ώστε να διευκολύνουν και να βοηθούν την καταγγελία τέτοιων αδικημάτων και να αποτρέπουν τη δευτερογενή θυματοποίηση.
10. Οι δραστηριότητες κατάρτισης όπως προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 5 του παρόντος άρθρου συμπληρώνονται μέσω κατάλληλων επακόλουθων ενεργειών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα κυβερνοεγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 5 έως 8, και βασίζονται στις ιδιαιτερότητες της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας. Οι εν λόγω δραστηριότητες κατάρτισης ενδέχεται να περιλαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού και αντιμετώπισης των ειδικών αναγκών προστασίας και υποστήριξης των θυμάτων που αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο βίας επειδή υφίστανται διατομεακές διακρίσεις.
11. Τα μέτρα των παραγράφων 1 έως 9 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, της αυτοοργάνωσης των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματιών και τις διαφορές στην οργάνωση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης σε ολόκληρη την Ένωση.

Άρθρο 37

Προγράμματα παρέμβασης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν τη θέσπιση στοχευμένων προγραμμάτων παρέμβασης για την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου διάπραξης βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, ή του κινδύνου υποτροπής.

2. Τα προγράμματα παρέμβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διατίθενται για συμμετοχή προσώπων που έχουν διαπράξει αδίκημα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας και μπορεί να διατίθενται για τη συμμετοχή άλλων προσώπων που εκτιμάται ότι διατρέχουν κίνδυνο διάπραξης τέτοιων αδικημάτων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει άτομα που αισθάνονται ότι πρέπει να συμμετάσχουν, για παράδειγμα, επειδή φοβούνται ότι ενδέχεται να διαπράξουν οποιοδήποτε αδίκημα βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο δράστης βιασμού ενθαρρύνεται να συμμετάσχει σε πρόγραμμα παρέμβασης όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Κεφάλαιο 6

Συντονισμός και συνεργασία

Άρθρο 38

Συντονισμένες πολιτικές και συντονιστικός φορέας

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και εφαρμόζουν σε εθνικό επίπεδο αποτελεσματικές, ολοκληρωμένες και συντονισμένες πολιτικές που περιλαμβάνουν όλα τα σχετικά μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας.
2. Τα κράτη μέλη ορίζουν ή δημιουργούν έναν ή περισσότερους επίσημους φορείς με αρμοδιότητα για τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

3. Ο φορέας ή οι φορείς που αναφέρονται στην παράγραφο 2 συντονίζουν τη συλλογή δεδομένων του άρθρου 44, αναλύουν και κοινοποιούν τα αποτελέσματά των εν λόγω συλλογών.
4. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πολιτικές συντονίζονται σε κεντρικό επίπεδο, καθώς και, κατά περίπτωση, σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, σύμφωνα με την κατανομή των εξουσιών σε κάθε οικείο κράτος μέλος.

Άρθρο 39

Εθνικά σχέδια δράσης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

1. Έως τις ... [πέντε έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], τα κράτη μέλη εγκρίνουν, σε διαβούλευση με υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης, κατά περίπτωση, εθνικά σχέδια δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας.
2. Τα εθνικά σχέδια δράσης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 μπορούν να περιλαμβάνουν προτεραιότητες και δράσεις για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας και τους μηχανισμούς παρακολούθησης των στόχων τους, τους αναγκαίους πόρους για την επίτευξη των εν λόγω προτεραιοτήτων και δράσεων και τον τρόπο κατανομής των εν λόγω πόρων.
3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα εθνικά σχέδια δράσης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 να επανεξετάζονται και να επικαιροποιούνται ώστε να εξασφαλίζεται ότι παραμένουν συναφή.

Άρθρο 40

Διυπηρεσιακός συντονισμός και συνεργασία

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατάλληλους μηχανισμούς, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την εθνική νομοθεσία ή πρακτική, για να διασφαλίζουν τον αποτελεσματικό συντονισμό και συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών, οργανισμών και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των διαμεσολαβητών, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, του δικαστικού σώματος, με την επιφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, των υπηρεσιών υποστήριξης, ιδίως των υπηρεσιών εξειδικευμένης υποστήριξης γυναικών, καθώς και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, των κοινωνικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των αρχών προστασίας των παιδιών και παιδικής πρόνοιας, των παρόχων εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης, των κοινωνικών εταίρων, με την επιφύλαξη της αυτονομίας τους, και άλλων σχετικών οργανώσεων και οντοτήτων, για την προστασία των θυμάτων από τη βία κατά των γυναικών και την εξ οικείων βία και για τη στήριξή τους.
2. Οι εν λόγω μηχανισμοί συντονισμού και συνεργασίας όπως προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αφορούν ιδίως, στον βαθμό που είναι συναφές, τις ατομικές αξιολογήσεις δυνάμει των άρθρων 16 και 17, την παροχή μέτρων προστασίας και υποστήριξης δυνάμει του άρθρου 19 και του κεφαλαίου 4, τις κατευθυντήριες γραμμές συμβουλευτικής φύσεως σύμφωνα με το άρθρο 21, καθώς και τις δραστηριότητες κατάρτισης των επαγγελματιών του άρθρου 36.

Άρθρο 41

Συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις

Τα κράτη μέλη συνεργάζονται και διαβουλεύονται τακτικά με οικείες και αποτελεσματικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων μη κυβερνητικών οργανώσεων που εργάζονται με θύματα, ιδίως σχετικά με: την παροχή κατάλληλης στήριξης στα θύματα· πρωτοβουλίες χάραξης πολιτικής· εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης· ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα· την κατάρτιση· την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του αντικτύπου των μέτρων υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων.

Άρθρο 42

Συνεργασία μεταξύ παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τη συνεργασία αυτορρύθμισης μεταξύ των σχετικών παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών, όπως η θέσπιση κωδίκων δεοντολογίας.

Τα κράτη μέλη ευαισθητοποιούν αναφορικά με τα μέτρα αυτορρύθμισης που λαμβάνουν οι σχετικοί πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών σε σχέση με την παρούσα οδηγία, ιδίως τα μέτρα για την ενίσχυση των μηχανισμών που εφαρμόζουν οι εν λόγω πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση του διαδικτυακού υλικού που προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 1 και για τη βελτίωση της κατάρτισης των εργαζομένων όσον αφορά την πρόληψη των αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία σχετικά με την παροχή συνδρομής και υποστήριξης στα θύματα των αδικημάτων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 43

Συνεργασία σε επίπεδο Ένωσης

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνουν τη μεταξύ τους και σε επίπεδο Ένωσης συνεργασία για τη βελτίωση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, τα κράτη μέλη αποσκοπούν τουλάχιστον στα εξής:

- α) την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ τους μέσω καθιερωμένων δικτύων που ασχολούνται με θέματα που αφορούν τη βία κατά των γυναικών και την εξ οικείων βία, καθώς και με οργανισμούς της Ένωσης, στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους· **και**
- β) όπου κρίνεται απαραίτητο, τη μεταξύ τους διαβούλευση σε μεμονωμένες υποθέσεις, μεταξύ άλλων μέσω της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για ποινικές υποθέσεις, στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους.

Άρθρο 44

Συλλογή δεδομένων και έρευνα

- 1. Τα κράτη μέλη διαθέτουν σύστημα συλλογής, ανάπτυξης, παραγωγής και διάδοσης στατιστικών στοιχείων σχετικά με τη βία κατά των γυναικών ή την εξ οικείων βία.
- 2. Τα στατιστικά στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν, τουλάχιστον, τα ακόλουθα υφιστάμενα στοιχεία, που είναι διαθέσιμα σε κεντρικό επίπεδο, ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα (παιδί/ενήλικας) και εθνικότητα του θύματος και του δράστη, και όταν είναι δυνατόν και κατά περίπτωση, ανά τη σχέση μεταξύ του θύματος και του δράστη και το είδος αδικήματος:
 - α) τον ετήσιο αριθμό των καταγγελλόμενων αδικημάτων και των καταδικών για βία κατά των γυναικών ή εξ οικείων βία, που λαμβάνονται από εθνικές διοικητικές πηγές·

- β) τον αριθμό των θυμάτων που σκοτώθηκαν λόγω βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας·
- γ) τον αριθμό και τις ικανότητες υποδοχής των κέντρων υποδοχής ανά κράτος μέλος· και
- δ) τον αριθμό κλήσεων σε εθνικές γραμμές βοήθειας.

3. Τα κράτη μέλη επιδιώκουν να καταβάλλουν προσπάθειες για να διεξάγουν έρευνα στον πληθυσμό ανά τακτά διαστήματα, ώστε να αξιολογούν την επικράτηση και τις τάσεις σε όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή (Eurostat) τα στοιχεία που προκύπτουν από τις έρευνες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μόλις καταστούν διαθέσιμα.

4. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα και η τυποποίηση των διοικητικών δεδομένων σε ολόκληρη την Ένωση, τα κράτη μέλη επιδιώκουν να συλλέγουν διοικητικά δεδομένα βάσει κοινών αναλύσεων που αναπτύσσονται σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων και σύμφωνα με τα πρότυπα που αυτό έχει αναπτύξει, σύμφωνα με την παράγραφο 5. Διαβιβάζουν τα στοιχεία αυτά στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων σε ετήσια βάση. Τα διαβιβαζόμενα δεδομένα δεν περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

5. Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων στηρίζει τα κράτη μέλη στη συλλογή των δεδομένων της παραγράφου 2, μεταξύ άλλων, με τη θέσπιση κοινών προτύπων, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που προβλέπονται στην εν λόγω παράγραφο.

6. Τα κράτη μέλη θέτουν τα συλλεγόμενα σύμφωνα με το παρόν άρθρο στατιστικά στοιχεία στη διάθεση του κοινού με εύκολα προσβάσιμο τρόπο. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία δεν περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

7. Έως τουλάχιστον το τέλος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, η Επιτροπή στηρίζει ή διεξάγει έρευνα σχετικά με τα βαθύτερα αίτια, τις επιπτώσεις, τη συχνότητα περιστατικών και τα ποσοστά καταδίκης ως προς τις μορφές βίας που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

Κεφάλαιο 7

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 45

Υποβολή εκθέσεων και επανεξέταση

1. Το αργότερο ... [οκτώ έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλες τις σχετικές με τη λειτουργία της παρούσας οδηγίας πληροφορίες που είναι αναγκαίες προκειμένου η Επιτροπή να συντάξει έκθεση σχετικά με την αξιολόγηση της παρούσας οδηγίας.
2. Με βάση τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 1, η Επιτροπή διενεργεί αξιολόγηση του αντικτύπου της παρούσας οδηγίας και του κατά πόσον έχει επιτευχθεί ο στόχος της πρόληψης και της καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας σε ολόκληρη την Ένωση και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η εν λόγω έκθεση αξιολογεί, ειδικότερα, κατά πόσον είναι αναγκαία η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και η εισαγωγή νέων αδικημάτων. Η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται, εάν είναι αναγκαίο, από νομοθετική πρόταση.

3. Έως τις ... [οκτώ έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον απαιτούνται περαιτέρω μέτρα σε επίπεδο Ένωσης για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης και βίας στον χώρο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοστέες διεθνείς συμβάσεις, το νομικό πλαίσιο της Ένωσης στον τομέα της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης και εργασίας και το νομικό πλαίσιο για την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία.

Άρθρο 46

Σχέση με άλλες πράξεις της Ένωσης

1. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εφαρμογή των ακόλουθων νομικών πράξεων:
- α) της οδηγίας 2011/36/ΕΕ·
 - β) της οδηγίας 2011/93/ΕΕ·
 - γ) της οδηγίας 2011/99/ΕΕ·
 - δ) της οδηγίας 2012/29/ΕΕ·
 - ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 606/2013·
 - στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065.
2. Τα συγκεκριμένα μέτρα της πρόληψης, της προστασίας και της υποστήριξης των θυμάτων που προβλέπονται στα κεφάλαια 3, 4 και 5 της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται επιπλέον των μέτρων που προβλέπονται στις οδηγίες 2011/36/ΕΕ, 2011/93/ΕΕ και 2012/29/ΕΕ.

Άρθρο 47

Ελευθερία του Τύπου και ελευθερία της έκφρασης σε άλλα μέσα ενημέρωσης

Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τα ειδικά καθεστώτα ευθύνης που συνδέονται με τις θεμελιώδεις αρχές της ελευθερίας του Τύπου και της ελευθερίας της έκφρασης στα προστατευόμενα μέσα ενημέρωσης, τα οποία υφίστανται στα κράτη μέλη από ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], υπό την προϋπόθεση ότι οι διατάξεις αυτές μπορούν να εφαρμοστούν σε πλήρη συμμόρφωση με τον Χάρτη.

Άρθρο 48

Κατοχύρωση του επιπέδου προστασίας

Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν δικαιολογεί υποβάθμιση του επιπέδου προστασίας των θυμάτων. Η απαγόρευση μιας τέτοιας υποβάθμισης του επιπέδου προστασίας δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να θεσπίζουν λόγω μεταβαλλόμενων περιστάσεων νομοθετικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις διαφορετικές από εκείνες που ήδη ισχύουν την ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που ορίζει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 49

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις ... [τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 50

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 51

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες

....

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος
